

Europees subsidie aanvragen: Doen we even?!

Trefzeker aanvragen voor de Friese taal

Marthe van der Molen

Provincie Fryslân

8 juni 2010

Schoolgegevens

Naam	:	NHL Hogeschool
Adres	:	Rengerslaan 10
Postcode	:	8917 DD
Plaatsnaam	:	Leeuwarden
Instituut	:	Economie en management
Opleiding	:	European Studies
Eerste lezer	:	Mevr. De Vrij- Bourignan
Tweede lezer	:	Mevr. Jerez

Studentgegevens

Naam	:	Marthe van der Molen
Adres	:	Abeelstraat 45
Postcode	:	8924 BS
Plaatsnaam	:	Leeuwarden
Studentnummer	:	90712
Minor	:	International communication / International business
Jaar	:	4
Periode	:	Semester 2

Stagegegevens

Naam	:	Provincie Fryslân
Adres	:	Snekertrekweg 1
Postcode	:	8900 HM
Plaatsnaam	:	Leeuwarden
Afdeling	:	Cultuur, Taal en Onderwijs
Opleiding	:	European Studies
Stagebegeleiders	:	Dhr. Akkerman en Dhr. Bottema

Voorwoord

Voor u ligt mijn scriptie die geschreven is voor de Provincie Fryslân, een organisatie die volop bezig is met internationalisering, Europese samenwerking, en die voortdurend op zoek is naar nog betere kwaliteit en aanscherping van de processen. Dat is tevens het onderwerp van mijn scriptie: het trefzekerder maken van een aanvraag ten behoeve van Europese subsidie voor de Friese taal. Ik hoop dat ik, met behulp van deze scriptie, hieraan mag bijdragen. Binnen vijf maanden heb ik mogen ontdekken hoe het is om werkzaam te zijn bij een Provincie met een unieke identiteit en bedrevenheid in het ontwikkelen van passend beleid om de Friese taal te kunnen waarborgen, maar ook om deze verder te kunnen ontwikkelen. Ook heb ik veel kennis vergaard over Europese zaken, iets specifieker: Europese subsidie aanvragen. Het voelde erg goed om met mijn kennis over Europa wat te kunnen betekenen voor de Provincie Fryslân.

Mijn dank wil ik uitspreken naar alle collega's die mij hebben geholpen bij het integreren in de organisatie en in het voorzien van actuele informatie over het Fries en de Europese Unie. Mijn dank gaat specifiek uit naar de volgende personen:

Tsjerk Bottema, senior beleidmedewerker en Siem Akkerman voormalig hoofd afdeling Cultuur, Taal en Onderwijs voor hun begeleiding tijdens mijn stage bij de provincie. Tevens ben ik veel dank verschuldigd aan Mevr. De Vrij, docente van de opleiding European Studies voor haar feedback en gesprekken gericht op het ontstaan van deze scriptie.

Marthe van der Molen

8 juni 2010

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Samenvatting	3
Inleiding	5
1. Regionale- of minderheidstalen in Europa	7
1.1. Regionale- of minderheidstaal	7
1.2. Het Fries.....	7
1.3. Regionale- of minderheidstalen en Europese samenwerking.....	8
1.3.1. NPLD	8
1.3.2. EBLUL	8
1.3.3. FUEN	9
1.3.4. Mercator Network.....	9
1.3.5. RML2Future	9
2. Europese Unie en regionale- of minderheidstalen.....	10
2.1. Visie Europese Unie regionale- of minderheidstalen.....	10
2.1.1. Europese Commissie	10
2.1.2. Europees Parlement.....	11
2.1.3. De Raad van Ministers	11
2.1.4. Comité van de regio's.....	11
2.2. Beleid EU voor regionale- of minderheidstalen	12
3. Europese subsidieprogramma's	13
3.1. Lifelong Learning programma	13
3.1.1. Comenius.....	13
3.1.2. Erasmus.....	14
3.1.3. Transversaal programma: Talen.....	14
3.2. Interreg	15
3.3. 7e kaderprogramma	15
3.4. Leader (2007 – 2013)	15
3.5. Cultuur.....	16
3.6. Youth in Action	16
4. Proces subsidieaanvraag	17
4.1. Oriëntatiefase	17
4.2. Voorbereidingsfase.....	18
4.3. Uitvoerende fase	18
5. Europese subsidieaanvragen voor de Friese taal.....	20

5.1. Initiatieven in het verleden	20
5.1.1. Match	20
5.1.2. Overige initiatieven provincie.....	21
5.2. Aantal geslaagde aanvragen, leerpunten voor de toekomst.....	21
5.3. Initiatieven in ontwikkeling	22
6. Kritische succesfactoren	23
6.1. Ondervraagde organisaties.....	23
6.2. Kritische succesfactoren.....	23
6.3. Leerpunten	25
6.4. SWOT.....	25
7. Conclusies & aanbevelingen	26
7.1. Conclusies.....	26
7.2. Aanbevelingen.....	27
8. Blauwdruk aanvraag Europese subsidie	28
8.1. Communicatie.....	28
8.1.1. Doelgroep	28
8.1.2. Doelstellingen.....	29
8.1.3. Strategie.....	30
8.1.4. Middelen	31
8.2. Blauwdruk.....	32
Literatuurlijst.....	36
Bijlagen	38
Bijlage I: Interview NPLD	39
Bijlage II: Interview Provincie Fryslân	41
Bijlage III: Interview Mercator.....	44
Bijlage IV: Interview Provincie Fryslân	47
Bijlage V: Interview Provincie Fryslân	50
Bijlage VI: Interview YEN.....	54
Bijlage VII: Interview Nationaal Agentschap Leven lang leren.....	56
Bijlage VIII: Interview Agentschap NL	58

Samenvatting

Voor de provincie Fryslân is, in het kader van een afstudeeropdracht voor de opleiding European Studies, onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om Europese subsidieaanvragen trefzekerder te maken. De hoofdvraag van dit onderzoek luidde: *Hoe kan de provincie Fryslân de trefzekerheid van Europese subsidieaanvragen voor de Friese taal vergroten?* Deelvragen voor dit onderzoek waren:

- Wat gebeurt er al binnen de EU op het gebied van regionale- of minderheidstalen?
- Welke Europese subsidieprogramma's zijn interessant voor de Friese taal?
- Hoe gaat een subsidieaanvraag voor deze programma's in zijn werk?
- Welke op Europa gerichte initiatieven worden er al genomen vanuit de provincie Fryslân voor de Friese taal, wat is de status van deze initiatieven en welke ervaringen met Europese subsidieaanvragen zijn er nog meer bij de provincie Fryslân?
- Wat zijn kritische succesfactoren bij Europese subsidieaanvragen?
- Wat zijn de sterke en zwakke punten en waar liggen de kansen en bedreigingen wat betreft aanvragen voor Europese programma's vanuit de provincie Fryslân?
- Welke communicatiestrategie kan de Provincie hanteren om ervoor te zorgen dat subsidieaanvragen in de toekomst trefzekerder en succesvoller kunnen plaatsvinden?

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van veld en literatuuronderzoek. Voor het veldonderzoek zijn interviews afgenomen met medewerkers van organisaties die ervaring hebben met het doen van een subsidieaanvraag of participeren in het honoreringsproces van de subsidieaanvraag. Het literatuuronderzoek heeft zich vooral gefocust op het vinden van Europese subsidieprogramma's.

Uit het literatuuronderzoek kwam naar voren dat er veel gelijksoortige organisaties en netwerken voor regionale- of minderheidstalen bestaan in Europa. Sinds 2007 verstrekt de Europese Unie Europese subsidie volgens de tendens van mainstreaming, hierdoor is het lastiger geworden voor regionale- of minderheidstalen om een aanvraag te doen voor Europese subsidie.

Uit het onderzoek is gebleken dat er zes programma's zijn waar op dit moment kansen liggen voor aanvragen voor de Friese taal. Dit zijn het Lifelong Learning Programme, Interreg, 7^e kaderprogramma, Leader, Cultuur en Youth in Action. Het aanvraagproces voor Europese subsidie kan worden ingedeeld in drie fases. De oriëntatiefase, voorbereidingsfase en de uitvoerende fase. Elke van deze fases bestaat uit stappen die moeten worden ondernomen voordat de aanvraag kan worden ingediend.

Uit het veldonderzoek zijn 16 kritische succesfactoren voor een Europese subsidieaanvraag naar voren gekomen, die kunnen worden onderverdeeld in 3 onderwerpen. Dit zijn: projectinhoud, aanvraagproces en communicatie. Voor de projectinhoud is het van belang dat het project vernieuwend is, afgestemd is op de prioriteiten van de Europese Commissie, van meerwaarde is voor Europa en een kleine focus heeft. Ook moeten in de aanvraag de verspreiding van de uiteindelijke projectresultaten zijn opgenomen. Bij het aanvraagproces zijn de belangrijkste factoren dat er een ervaren consortium van partners moet worden samengesteld, waarbij er een gelijkwaardige taakverdeling onder de partners wordt gemaakt. Ook is het essentieel dat er voldoende mankracht op de projectaanvraag wordt gezet, dat het project financieel en organisatorisch haalbaar is en dat het aanvraagformulier correct, volledig en op tijd wordt ingeleverd. Wat betreft de communicatie zijn de belangrijkste kritische succesfactoren dat er een goede relatie tot stand wordt gebracht met het uitvoerend agentschap van het programma en de Europese Commissie. Ook moet er een goede relatie met de partners tot stand worden gebracht, waarbij gewerkt wordt aan een eenduidige communicatie over de projectaanvraag. Verder moet het imago van een ervaren en betrouwbare partner worden uitgestraald naar de partners en in de richting van Brussel. Tevens moet er een goede interne informatiestroom bij de provincie naar bestuurders en tussen afdelingen plaatsvinden.

Uit de SWOT analyse is naar voren gekomen dat de provincie haar expertise op het gebied van beleidsontwikkeling en uitvoeringen voor de Friese taal zou kunnen koppelen aan haar expertise op het gebied van Europese subsidieaanvragen. Op deze manier kan zij gebruik maken van Europese gelden en van de kans om ervaringen te delen met andere Europese minderheidstalenregio's. Een bedreiging hierbij is vanzelfsprekend het risico dat de subsidieaanvraag niet gehonoreerd wordt.

Aanbevelingen die kunnen worden gedaan zijn dat de mogelijkheden die Europese subsidieprogramma's voor de Friese taal bieden, beter benut zouden kunnen worden en dat er nieuw beleid, wat als basis voor deze nieuwe subsidieaanvragen moet dienen, ontwikkeld zou moeten worden. Verder zouden de kritische succesfactoren, zoals deze uit het onderzoek naar voren zijn gekomen, meegenomen moeten worden bij toekomstige aanvragen. Dit kan de Provincie Fryslân doen door gebruik te maken van de blauwdruk "Communicatie bij Europese subsidieaanvragen" die terug is te vinden in deze scriptie.

Inleiding

Het aanvragen van Europese subsidies kan een lastig en moeizaam proces zijn. Veel organisaties zien dit als een obstakel om het traject voor een Europese subsidieaanvraag in te gaan. Echter zijn er natuurlijk ook redenen waarom een organisatie juist wel een aanvraag zou moeten doen. Behalve geld gaat het ook om de immateriële waarde van subsidies: kennisontwikkeling door internationale samenwerking, verbreden van netwerken, blikverruiming en profilering van de organisatie. Bij de provincie Fryslân op de afdeling Cultuur, Taal en Onderwijs (CTO) zou men graag meer willen doen met Europese subsidieaanvragen voor de minderheidstaal Fries. Uiteraard wil zij er voor zorgen dat toekomstige Europese subsidieaanvragen succesvol verlopen. De provincie Fryslân heeft kortgeleden een Europese aanvraag voor de Friese taal ondernomen, maar deze is niet gehonoreerd. De afdeling CTO geeft om deze reden dan ook aan meer kennis te willen hebben over de factoren die de kans van slagen van Europese subsidieaanvragen doen vergroten. Om deze reden gaat deze scriptie dan ook over de mogelijkheden die Europese subsidies bieden voor Europese regionale- of minderheidstalen en hoe een aanvraag voor die subsidie zo trefzeker mogelijk kan plaatsvinden. Hoofdvraag van dit onderzoek luidt:

Hoe kan de provincie Fryslân de trefzekerheid van Europese subsidieaanvragen voor de Friese taal vergroten?

Bijbehorende deelvragen voor dit onderzoek zijn:

- Wat gebeurt er al binnen de EU op het gebied van regionale- of minderheidstalen?
- Welke Europese subsidieprogramma's zijn interessant voor de Friese taal?
- Hoe gaat een subsidieaanvraag voor deze programma's in zijn werk?
- Welke op Europa gerichte initiatieven worden er al genomen vanuit de provincie Fryslân voor de Friese taal, wat is de status van deze initiatieven en welke ervaringen met Europese subsidieaanvragen zijn er nog meer bij de provincie Fryslân?
- Wat zijn kritische succesfactoren bij Europese subsidieaanvragen?
- Wat zijn de sterke en zwakke punten en waar liggen de kansen en bedreigingen wat betreft aanvragen voor Europese programma's vanuit de provincie Fryslân?
- Welke communicatiestrategie kan de Provincie hanteren om ervoor te zorgen dat subsidieaanvragen in de toekomst trefzekerder en succesvoller kunnen plaatsvinden?

Als onderzoeksmethode is er gebruik gemaakt van literatuur- en veldonderzoek. Voor het veldonderzoek is gebruik gemaakt van open interviews bij organisaties die ervaring hebben met het doen van Europese subsidieaanvragen en instanties die aanvragen beoordelen. Zo wordt de subsidieaanvraag bekeken vanuit de aanvrager en de beoordelaar. Het literatuuronderzoek omvat het vinden van geschikte subsidieprogramma's. Om ervoor te zorgen dat het advies voor de Provincie Fryslân uitvoerbaar wordt, is ervoor gekozen om de implementatie van dit advies vorm te geven in een blauwdruk. Hierin worden de interne en externe communicatieacties en het subsidieproces samengevoegd tot een overzichtelijk en bruikbaar handvat voor de provincie Fryslân.

In hoofdstuk 1 en 2 wordt een inleiding gegeven op het bestaan van regionale of minderheidstalen, samenwerkingsverbanden van deze talen en de visie van de Europese Unie op deze talen. Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van geschikte Europese subsidieprogramma's voor regionale- of minderheidstalen. In hoofdstuk 4 wordt het aanvraagproces van Europese subsidie toegelicht. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de huidige situatie bij de afdeling Cultuur, Taal en Onderwijs van de provincie Fryslân. Er wordt inzicht gegeven in het aantal aanvragen, de succesvolheid van deze aanvragen en andere Europese aanvragen die namens de provincie zijn gedaan. Hoofdstuk 6 geeft een overzicht van de kritische succesfactoren die uit het veldonderzoek naar voren zijn gekomen. In hoofdstuk 7 worden de voornaamste conclusies en aanbevelingen gegeven en in hoofdstuk 8 worden de resultaten uit het desk- en fieldresearch verwerkt in een praktische blauwdruk.

1. Regionale- of minderheidstalen in Europa

Dit hoofdstuk geeft een introductie over het bestaan van regionale- of minderheidstalen in Europa en de minderheidstaal Fries. Ook de gezamenlijke initiatieven die door minderheidstalenregio's op Europees niveau bestaan komen in dit hoofdstuk aan bod.

1.1. Regionale- of minderheidstaal

In Europa zijn ongeveer 60 minderheidstalen en 55 miljoen mensen die een minderheidstaal spreken.¹ Deze schatting is gebaseerd op de officiële definitie van een regionale- of minderheidstaal, zoals deze staat genoemd in het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden. De definitie luidt:

- *talen die van oudsher binnen een bepaald grondgebied van een staat worden gebruikt door onderdanen van die staat, welke tezamen een groep vormen die kleiner is dan de rest van de bevolking;*
- *talen die verschillen van de officiële talen van de staat.²*

Het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden, is een verdrag dat op 25 juni 1992 is opgesteld door het Comité van Ministers van de Raad van Europa en op 1 maart 1998 in werking trad. Het hoofddoel van dit verdrag is het beschermen en bevorderen van regionale talen en talen van minderheden. Het handvest geeft de mogelijkheid om regionale- of minderheidstalen officieel te erkennen.

1.2. Het Fries

Op 2 mei 1996 heeft Nederland officieel bij de Raad van Europa te kennen gegeven dat ze het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden aanvaardde. Om dit verdrag en de maatregelen voor de Friese taal en cultuur te kunnen uitvoeren, sluiten het Rijk en de provincie Fryslân een bestuursafpraak over de Friese taal en cultuur af. Dit jaar wordt de derde bestuursafpraak gemaakt. Het Fries mag zichzelf, volgens het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden, een minderheidstaal noemen. Het Fries is namelijk een taal die binnen het grondgebied van de Nederlandse staat wordt gebruikt door onderdanen van de Nederlandse staat, in dit geval de inwoners van de provincie Fryslân. Zij vormen samen een groep die kleiner is dan de rest van de bevolking. De overheid, de rechtspraak, het onderwijs en de media mogen de taal gebruiken. Het Fries heeft, naast het Nederlands, de status van officiële landstaal. In de taalnota van de provincie Frys-

¹ <http://www.mercator-research.eu/minderheidstalen-1/feiten-en-getallen/wetenswaardigheden>. 8 februari 2010.

² <http://conventions.coe.int/treaty/en/Treaties/Html/148.htm>. 10 februari 2010.

lân 2008-2010: *Fan rjocht nei praktyk: Frysk yn Fryslân: Taal tusken de minsken*. (Van recht naar praktijk: Fries in Friesland: Taal tussen de mensen.) geeft de provincie Fryslân aan, in te willen zetten op meertaligheid en Europese samenwerking. In deze nota geeft de provincie aan Chief member te willen worden van het Network for the Active Promotion of Linguistic Diversity (NPLD, meer hierover in de volgende paragraaf). Daarnaast wil de provincie het Mercator Europees kenniscentrum voor meertaligheid, onderdeel van de Fryske Akademy, subsidiëren. Inmiddels zijn deze ambities behaald.

1.3. Regionale- of minderheidstalen en Europese samenwerking

Er zijn diverse initiatieven gaande op het gebied van Europese samenwerking tussen Europese regionale- of minderheidstalenregio's. Hieronder volgen in willekeurige volgorde de belangrijkste organisaties die via Europese samenwerking aandacht vragen voor regionale- of minderheidstalen.

1.3.1. NPLD

Het European Network for the Active Promotion of Linguistic Diversity, afgekort het NPLD, is een netwerk waarin minderheidstalenregio's samenwerken om goede ervaringen voor het gebruik van minderheidstalen uit te wisselen. Het NPLD heeft de intentie om aanvragen te doen voor gezamenlijke taalprojecten bij EU-fondsen. Bij deze aanvragen wordt vooral ingezet op de thema's: motivatie om te leren, voorschoolse vorming, media, ICT, gezondheid en jeugd. Het NPLD wil de regionale- of minderheidstaal onder de aandacht brengen in het Europees Parlement, de Europese Commissie en de Europese Raad. Ook wil het NPLD de Europese instellingen van informatie voorzien over het taalbeleid voor minder regionale -of minderheidstaal en houdt zij voor haar leden toezicht op alle relevante EU-voorstellen en wetgeving die op hen van invloed kan zijn. De Provincie Fryslân is lid van het NPLD, andere leden zijn bijvoorbeeld het Conseil Régional de Bretagne en het Ministerie van onderwijs en onderzoek van Estland.

1.3.2. EBLUL

EBLUL (European Bureau for Lesser Used Languages) was een onafhankelijke non-gouvernementele organisatie, opgericht in 1982, die gefinancierd werd door de EU. EBLUL had als doel regionale- of minderheidstalengebieden te vertegenwoordigen in het contact met de EU en andere internationale instanties.³ EBLUL is op 27 januari 2010 vanwege financiële tegenslagen opgeheven. De landelijke afdelingen van EBLUL bestaan nog steeds. In Fryslân is dit het NK-EBLT (Nederlânske Kommisje Europeesk Buro foar Lytse Talen).

³ <http://ec.europa.eu/education/languages/archive/languages/langmin/files/reporteval.pdf>. 12 februari 2010.

1.3.3. FUEN

De Federale Unie van Europese nationaliteiten (FUEN), opgericht in 1949, is een Europese organisatie die de belangen behartigt van 86 lidorganisaties ten opzichte van de Europese instellingen en die zorgt voor de overdracht van Europees beleid van de Europese instellingen naar de leden van de FUEN.⁴ De YEN (Youth of European Nationalities) is de jeugdvariant van de FUEN en organiseert uitwisselingen en congressen voor jongeren uit gebieden waar een regionale- of minderheidstaal gesproken wordt. FYK (Frysk Ynternasjonaal Kontakt) is aangesloten bij de YEN en is een Friese jongerenorganisatie die participeert in uitwisselingen met andere jongeren uit minderheidstalenregio's.

Het verschil tussen FUEN en voormalig EBLUL is, dat de FUEN zich meer op etniciteit richt en voormalig EBLUL zich meer richtte op de taal.

1.3.4. Mercator Network

Het Mercator Netwerk draagt bij aan de verbetering van de levendigheid van de taal. Dit doet het Mercator netwerk door het analyseren van de zichtbaarheid van de taal en het onderzoek naar de culturele, economische en sociale mogelijkheden van het taalgebruik. Het netwerk wil als platform fungeren en de uitwisseling van onderzoeksresultaten, informatie, ervaringen en "good practises" op het gebied van het leren van talen en de taalverscheidenheid stimuleren. Het netwerk bouwt voort op het voormalige Mercator-netwerk, dat werd opgericht in 1987 op initiatief van de Europese Commissie. Dit netwerk bestond toen uit drie Mercator centra: Mercator Education (Fryske Akademy, Leeuwarden), Mercator Wetgeving (Barcelona) en Mercator Media (Aberystwyth).⁵ Inmiddels zijn twee partners toegevoegd, dit zijn het Onderzoeksinstituut voor Taalkunde van de Hongaarse Academie voor wetenschap (Budapest) en het Centrum voor Finse studies aan de Mälardalen Universiteit (Eskilstuna/Västerås, Sweden) Mercator education (Fryske Akademy) is leadpartner⁶ van dit netwerk.

1.3.5. RML2Future

Het netwerk RML2future is het jongste netwerk, zij is opgericht in 2009. RML2future wil meertaligheid en taalkundige verscheidenheid in Europa bevorderen met een sterke focus op de regionale en minderheidstalen. Het uiteindelijke doel van het netwerk is om uit te groeien tot een kenniscentrum voor regionale en minderheidstalen talen en meertalige regio's. De FUEN is de initiator van het netwerk.

⁴ http://www.fuen.org/pages/english/e_1_2002.html. 12 februari 2010.

⁵ <http://www.mercator-network.eu/>. 12 februari 2010

⁶ Partner in het project die de volledige verantwoordelijkheid draagt op organisatorisch gebied.

2. Europese Unie en regionale- of minderheidstalen

De Europese Unie als organisatie heeft haar eigen visie op regionale- of minderheidstalen. In dit hoofdstuk volgt een overzicht van de visies van de Europese instellingen.

2.1. Visie Europese Unie regionale- of minderheidstalen

De Europese Unie respecteert als intergouvernementele organisatie regionale- of minderheidstalen. Dit blijkt uit artikel 22 van het Europees Handvest van de grondrechten van de Europese Unie: "De Unie eerbiedigt de culturele, godsdienstige en taalkundige verscheidenheid."⁷ Maar wat zijn de visies van de instellingen van de Europese Unie op dit gebied?

2.1.1. Europese Commissie

De Europese Commissie heeft in verschillende documenten haar visie over regionale- of minderheidstalen gegeven. Als uitvoerende macht van de Europese Unie, vertaalt zij haar visie in het gebruik van beleidsinstrumenten, in dit geval Europese subsidieprogramma's. De visie van de Europese Commissie op de regionale- of minderheidstaal is terug te vinden in één van de speerpunten van de commissie: Meertaligheid. De commissie heeft aangegeven meertaligheid als troef voor Europa te zien en meertaligheid in een hele reeks beleidsterreinen te willen integreren. Dit zijn onder andere: een leven lang leren, werkgelegenheid, sociale integratie, concurrentievermogen, cultuur, jeugd, onderzoek en de media. Het speerpunt Meertaligheid komt voort uit de Lissabon strategie⁸, waarin de Europese Unie aangeeft de grootste kenniseconomie van de wereld te willen worden. Dit gebeurt doormiddel van de Barcelona doelstelling, waar burgers naast hun moedertaal nog twee andere talen leren en kunnen communiceren in deze talen. Ook geeft de commissie aan dat zij de bevoegdheid van taalbeleid voor regionale- of minderheidstalen vindt toebehoren aan de lidstaten, omdat zij volgens het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden de belangrijkste verantwoordelijkheid hebben.⁹ Dit komt overeen met het subsidiariteitsbeginsel¹⁰, waar de EU vanuit gaat. De Commissie geeft aan lidstaten te willen ondersteunen bij beleid voor regionale- of minderheidstalen, door de uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden te stimuleren.¹¹ Eurocommissaris van Meertaligheid is op dit moment Andoulla Vassiliou.

⁷ http://ec.europa.eu/education/languages/languages-of-europe/doc139_nl.htm. 15 februari 2010.

⁸ http://ec.europa.eu/education/focus/focus479_en.htm. 22 februari 2010.

⁹ http://ec.europa.eu/education/languages/pdf/com/2008_0566_nl.pdf. 15 februari 2010.

¹⁰ Volgens dit beginsel kunnen zaken die op nationaal of regionaal niveau plaats vinden, beter ook op dat niveau geregeld worden.

¹¹ http://ec.europa.eu/education/languages/pdf/com/2008_0566_nl.pdf. 15 februari 2010.

2.1.2. Europees Parlement

Het Europees Parlement heeft als wetgevende macht een visie op de meertaligheid strategie van de Europese Commissie en de plaats die regionale- of minderheidstalen in deze strategie innemen. Het parlement geeft aan dat ze het betreurt dat de Commissie tot nu toe geen meerjarig programma voor taalkundige diversiteit en het aanleren van talen, noch een Europees agentschap voor taalkundige diversiteit in het leven heeft geroepen. Hiertoe was opgeroepen in een resolutie, die op 4 september 2003 door het Parlement met grote meerderheid was aangenomen.¹² Ook benadrukt het parlement zijn betrokkenheid bij de bevordering van meertaligheid en regionale talen en talen van minderheden. Het parlement is dan ook van mening dat meertaligheid een instrument vormt om het begrip tussen mensen en de acceptatie van minderheden te vergemakkelijken.¹³ Het Parlement geeft met andere woorden aan dat ze gedeeltelijk achter het beleid van de Commissie staat, maar dat het beleid wel veel verder zou mogen gaan. Na de Europese verkiezingen in 2009 is er een nieuwe Intergruop¹⁴ in het Europees Parlement van start gegaan die zich bezig houdt met het onderwerp Minderheidstalen en streektalen. Hierin zetelen Europese parlementsleden van verschillende partijen die zich inzetten voor regionale- of minderheidstalen.

2.1.3. De Raad van Ministers

De Raad ziet als wetgevend orgaan, meertaligheid als een belangrijk sectoroverstijgend thema, dat sociale, culturele, economische en ook educatieve aspecten omvat. De bevordering van minder gangbare Europese talen vormt volgens de raad een belangrijke bijdrage aan meertaligheid.¹⁵ De raad is het dus eens met de Europese Commissie.

2.1.4. Comité van de regio's

Het Comité van de Regio's (CvdR) heeft vanwege haar adviserende taak aan de Commissie een advies uitgebracht over meertaligheid en regionale- of minderheidstalen. Het CvdR is van mening, dat de grootste taak op het gebied van regionale- of minderheidstalen ligt bij de nationale overheden. Verder benadrukt het CvdR dat de bevordering en instandhouding van de culturele en taalkundige verscheidenheid een centrale prioriteit is.¹⁶

¹² [http://www.europarl.europa.eu/RegData/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2009/03-24/0162/P6_TA\(2009\)0162_NL.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2009/03-24/0162/P6_TA(2009)0162_NL.pdf). 8 maart 2010.

¹³ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2009/03-24/0162/P6_TA\(2009\)0162_NL.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2009/03-24/0162/P6_TA(2009)0162_NL.pdf). 8 maart 2010.

¹⁴ http://www.eblul.org/index.php?option=com_content&task=view&id=254&Itemid=1

¹⁵ <http://register.consilium.europa.eu/pdf/nl/08/st16/st16207.nl08.pdf>. 8 maart 2010.

¹⁶ http://coropinions.cor.europa.eu/CORopinionDocument.aspx?identifier=cd\educ-iv\dossiers\educ-iv-022\cdr6-2008_fin_ac.doc&language=NL. 9 maart 2010.

2.2. Beleid EU voor regionale- of minderheidstalen

Sinds 2007 werkt de Europese Commissie volgens de tendens van mainstreaming. Dit betekent dat de Europese Commissie Europese subsidieprogramma's heeft samengevoegd onder één nieuw programma. Voor regionale- of minderheidstalen betekent dit dat zij moeten concurreren met andere aanvragen die hier niet op gericht zijn.¹⁷ Één van die programma's die vóór 2007 openstonden voor regionale- of minderheidstalen was het programma Lingua. Dit programma liep tot 2007 en stond in het teken van de promotie van taal, onderwijs en het ontwerpen van maatregelen die taal diversiteit in Europa bevorderen.¹⁸ Bij dit programma stond vermeld dat er specifieke aandacht werd besteed aan de ontwikkeling van vaardigheden in de minder gebruikte talen en de minder gedoceerde officiële talen van de Europese Unie.¹⁹ Lingua bestaat niet meer, dit is overgegaan in het Lifelong Learning programma. In plaats van een specifieke ruimte voor regionale- of minderheidstalen moet zij nu, onder de sleutelactiviteit: Talen, concurreren met taal en leer middelen, zoals een Spaanse taalcursus voor Poolse vrachtwagen chauffeurs.

¹⁷ http://ec.europa.eu/education/languages/eu-language-policy/doc112_en.htm. 18 maart 2010.

¹⁸ http://www.eblul.org/index.php?option=com_content&task=view&id=20&Itemid=59. EU funding, sources relevant to regional and minority languages, powerpoint Nia Lewes, 2007. 18 maart 2010.

¹⁹ http://ec.europa.eu/education/programmes/socrates/lingua/index_en.html. 16 maart 2010.

3. Europese subsidieprogramma's

Naast het inzicht krijgen in de kritische succesfactoren van een Europese subsidieaanvraag, is het voor de provincie van belang te weten welke Europese subsidieprogramma's ruimte bieden voor regionale- of minderheidstalen. Dit hoofdstuk geeft dan ook een overzicht van de belangrijkste Europese programma's en de mogelijkheden voor het Fries.

3.1. Lifelong Learning programma

Het programma Lifelong Learning (LLP) bundelt alle Europese initiatieven op het gebied van onderwijs. Het programma heeft een begroting van bijna 7 miljard euro voor de periode 2007-2013 en vervangt de vroegere programma's over onderwijs die liepen tot 2006. Één van de specifieke doelstellingen van het LLP is om het leren van talen en taaldiversiteit te bevorderen. Dit betekent dat voorstellen voor taalprojecten, taalnetwerken en andere taalge-relateerde activiteiten kans van slagen hebben bij een aanvraag voor Europese subsidie. Alle talen komen voor alle onderdelen van dit programma in aanmerking.²⁰ Dus ook regionale- of minderheidstalen. Het LLP bestaat uit vier subprogramma's, die elk gericht zijn op een specifiek onderdeel van onderwijs: Comenius (voor lager onderwijs), Erasmus (voor het hoger onderwijs), Leonardo da Vinci (voor beroepsonderwijs) en Grundtvig (voor volwassenen-onderwijs).²¹ Deze vier subprogramma's worden aangevuld met een horizontaal programma. Dit horizontale programma, transversaal programma genoemd, omvat vier kernactiviteiten namelijk: beleidssamenwerking, talen, ICT en de verspreiding en verdere verwerking van resultaten van projecten. Doel van dit transversale programma is het bevorderen van Europese samenwerking op terreinen die twee of meer subprogramma's overstijgen. Meest kansrijke onderdelen van het Lifelong Learning programma voor regionale- of minderheidstalen zijn Comenius, Erasmus, en het Transversale programma onder de kernactiviteit Taal.

3.1.1. Comenius

Hier liggen kansen om projecten in te dienen voor voorschoolse opvang en lager onderwijs. Een voorbeeld van een projectvoorstel is een project met de focus op taalonderwijs aan jonge kinderen of de ontwikkeling van hulpmiddelen voor het onderwijs van kleine en weinig onderwezen vreemde talen.²²

²⁰ http://ec.europa.eu/education/languages/pdf/com/inventory_nl.pdf. 23 maart 2010.

²¹ http://ec.europa.eu/education/llp/doc/call10/part2_en.pdf. 24 maart 2010.

²² http://ec.europa.eu/education/llp/doc/call10/prior_nl.pdf. 22 maart 2010.

3.1.2. Erasmus

Dit programma richt zich op hogescholen en universiteiten. In de toekomst kan dit onderdeel wel interessant zijn, als de University Campus Fryslân (UCF) is opgericht. Op dit moment is het idee voor de UCF nog pril, maar in de toekomst is het de bedoeling dat er zal worden samengewerkt met hogescholen in het Noorden en Universiteiten in de rest van Nederland om onder andere een Master voor Meertaligheid aan te bieden in Friesland. Bij het subprogramma Erasmus Netwerken liggen mogelijkheden om congressen en seminars te organiseren die zich richten op meertaligheid. De Europese Commissie geeft aan dat er nog te weinig van deze netwerken zijn die zich hierop richten.²³ Ook heeft de commissie dit jaar de kennisdriehoek van onderwijs, onderzoek en innovatie tot prioriteit benoemd. Hiermee bedoelt zij de bijdrage van hoger onderwijs en onderzoek en de toepassing van deze twee elementen op het bedrijfsleven en de industrie. Heel expliciet wordt zelfs de ontwikkeling van een universiteit als drijvende kracht voor regionale ontwikkeling beschreven.²⁴ Deze doelstelling heeft de UCF ook, om een motor voor regionale ontwikkeling te worden en doormiddel van onderzoek en onderwijs bij te dragen aan kennisoverdracht aan het bedrijfsleven. De UCF en deze prioriteit sluiten dus naadloos op elkaar aan.

3.1.3. Transversaal programma: Talen

Het onderdeel talen van het transversale programma biedt de meeste kansen. Bij activiteiten die in aanmerking kunnen komen voor subsidie gaat het bijvoorbeeld om multilaterale projecten die zich richten op promotie van taalbewustzijn, ontwikkelen van nieuwe middelen om talen te leren en om netwerken op het gebied van het leren van talen en taaldiversiteit. De provincie zou bijvoorbeeld goede aansluiting hebben op het onderdeel multilaterale projecten waarbij dit jaar prioriteit gegeven wordt aan het versterken van de verwerving van vaardigheid in de kleine talen in Europa en/of het vergroten van het bewustzijn van die talen.²⁵ Het NPLD en RML2Future (zie hoofdstuk 2) zijn voorbeelden van geslaagde aanvragen voor het onderdeel netwerken.

Aanvragen voor programma's en onderdelen van het Lifelong Learning programma die voor de provincie interessant kunnen zijn, moeten worden ingediend bij het educatie, audiovisueel en cultureel uitvoerend agentschap (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency) EACEA in Brussel. Zij verwerkt Europese subsidieaanvragen namens het directoraat generaal onderwijs en cultuur van de Europese Commissie.

²³ Info days Lifelong learning programme working sessions, sheets, januari 2009

²⁴ http://ec.europa.eu/education/llp/doc/call10/prior_nl.pdf. Pag. 20. 22 maart 2010.

²⁵ http://ec.europa.eu/education/llp/doc/call10/prior_nl.pdf. Pag. 36. 22 maart 2010.

3.2. Interreg

Interreg is een fonds dat subsidies verleent aan creatieve, vernieuwende projecten op het gebied van Europese samenwerking aan duurzame ruimtelijke en regionale ontwikkeling. Ook bij Interreg liggen kansen voor regionale- of minderheidstalen. Deze kansen doen zich voor wanneer een project bijdraagt aan de verbetering van de economische positie van een regio. In het verleden hebben projecten met regionale- of minderheidstalen subsidie ontvangen vanuit deze fondsen door de minderheidstaal te gebruiken om toerisme te stimuleren. Interreg kent verschillende onderdelen:

- *Interreg IVA: Grensoverschrijdende samenwerking:* Voor Friesland is hierbij de regio: Duitsland – Nederland van belang. Thema's van dit programma zijn: economie, technologie, innovatie; duurzame regionale ontwikkeling, integratie en maatschappij.
- *Interreg IVB: Transnationale samenwerking:* Voor Friesland geldt het Noordzeegebied: de North Sea Region (NSR). Thema's van dit programma zijn kennis, innovatie, duurzame ontwikkeling, milieu, bereikbaarheid en aantrekkelijke regio's.
- *Interreg IVC: Interregionale samenwerking:* Voor dit onderdeel kan met regio's verspreid over Europa worden samengewerkt. Thema's van dit programma zijn: innovatie, kenniseconomie, milieu en natuurbescherming.

3.3. 7e kaderprogramma

FP7 is de korte benaming voor het Zevende Kaderprogramma voor Onderzoek en Technologische ontwikkeling. Logischerwijs gaat het hier om projecten die gebaseerd zijn op het uitvoeren van onderzoek. Hier liggen kleine kansen voor regionale- of minderheidstalen bij het onderdeel *Cooperation*, sub onderdeel *Socio-economic Sciences and Humanities*. De commissie geeft hier aan subsidie te willen verstrekken aan projecten die zich richten op het onderzoek naar culturele interactie tussen verschillende culturen en tolerantie voor culturele verscheidenheid.²⁶

3.4. Leader (2007 – 2013)

LEADER staat voor *Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale*, en is een experimenteel programma waarmee sociaal-economische impulsen op gebiedsniveau worden gegeven. Dit gebeurt door middel van financiering van lokale en regionale initiatieven. Dit fonds is ook al door andere regionale- of minderheidstalen regio's aangewend voor financiering. Deze taal- en culturele projecten zijn gefinancierd omdat ze het doel hadden om informatiemiddelen te ontwikkelen voor de lokale bevolking van regionale- of minderheidstalen regio's.

²⁶ ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/docs/wp/cooperation/ssh/h_wp_200702_en.pdf. 25 maart 2010.

3.5. Cultuur

In dit programma is geen specifieke plaats ingeruimd voor talen, echter zijn er wel subonderdelen die dit financieren. Dit omdat de commissie de samenwerking tussen cultuur- en taaldiversiteit wil promoten. Het programma cultuur is opgedeeld in 4 onderdelen, de meeste onderdelen richten zich op culturele instellingen en de samenwerking van die instellingen in Europa. De vierde prioriteit is echter gerelateerd aan een Europees thema dat ieder jaar verandert. Twee jaar geleden was dat de interculturele dialoog en dit jaar is dit de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting. Voor deze thema's kunnen projectvoorstellen worden ingediend en het is dan ook aan te raden om deze thema's in de gaten te houden. Ook kan er onder de tweede prioriteit, "Ondersteuning voor organisaties die op Europees niveau actief zijn in de culturele sector", een aanvraag worden gedaan die gericht is op één of meerdere van de volgende prioriteiten: verbetering van de toegang tot cultuur, met name door promotionele activiteiten met betrekking tot o.a. cultureel erfgoed, cultuurtoerisme en meertaligheid. Als aanvrager zou de provincie vallen onder: Groepen van privaat- of publiekrechtelijke organisaties (culturele departementen van landelijke, regionale of plaatselijke overheden) die directe, praktische ervaring hebben met het analyseren, beoordelen of evalueren van de effecten van cultuurbeleid op lokaal, regionaal, nationaal en/of Europees niveau met betrekking tot een of meer van de bovengenoemde prioriteiten die verbonden zijn aan de Europese Agenda voor Cultuur.²⁷

3.6. Youth in Action

In dit programma liggen mogelijkheden voor jonge mensen die geïnteresseerd zijn in een uitwisselingsprogramma met andere regionale- of minderheidstalen regio's. Het is minder interessant voor de provincie, alleen uitwisselingen tussen bijvoorbeeld beleidsmakers en jongeren over jeugdbeleid zou een optie zijn en dan zou hier nog het minderheidstalen element aan toegevoegd moeten worden. De YEN en de Friese tak FYK maken hier al gebruik van en stimuleren ook het contact tussen regio's waar regionale- en minderheidstalen worden gesproken.

²⁷ http://eacea.ec.europa.eu/culture/programme/documents/programme_guide_culture_nov_2009_nl.pdf. 29 maart 2010.

4. Proces subsidieaanvraag

In dit hoofdstuk wordt het subsidieaanvraag proces toegelicht, zoals dit uit het literatuur en veldonderzoek naar voren is gekomen. Het proces geeft een helder zicht op de stappen die komen kijken bij een Europese subsidieaanvraag. Hieronder volgt de rode lijn van het proces wat voor een Europese subsidieaanvraag aangehouden kan worden.

4.1. Oriëntatiefase

1. Idee

Er wordt een idee ontwikkeld of is ontwikkeld dat voortkomt uit bestaand beleid van de Provincie Fryslân. Er kan hierbij beter niet geredeneerd worden vanuit het beschikbare geld in Europa, het belangrijkste is dat eigen beleid kan worden uitgevoerd.

2. Intensiteit

De Provincie Fryslân moet nadenken over de mate van intensiteit waarin zij het project zou willen oppakken. Wil men lead partner worden of liever een consortium partner? Als lead partner zou de provincie ook de coördinerende functie over het project hebben en alle administratieve lasten dragen. Een consortium partner doet alleen zijn eigen onderdeel en rapporteert hierover aan de lead partner.

3. Draagvlak

Er moet draagvlak worden gecreëerd binnen de provincie. Er moet worden nagedacht over cofinanciering vanuit de provincie en de mankracht die ingezet kan worden op het project.

4. Europese fondsen

Gezocht wordt naar een thematische match. (sluit projectvoorstel aan bij het subsidieprogramma?) De volgende situaties kunnen zich voordoen:

- Volledige aansluiting: Het projectvoorstel hoeft bijna niet aangepast te worden. Het zal relatief weinig tijd kosten om de aanvraag af te stemmen en in te dienen.
- Gedeeltelijke aansluiting: Het loont om het projectidee aan te passen, doelstellingen moeten wel blijven aansluiten op het eigen beleid.
- Beperkte aansluiting: Als de aanpassingen om in de buurt te komen van de prioriteiten van het programma te rigoureus worden, is het beter om van Europese subsidie af te zien.

5. Reality-check

Voordat begonnen kan worden met de subsidieaanvraagprocedure is het belangrijk om de volgende vragen door te nemen:

- Wat is het budget voor het project vanuit de provincie?
- Hoe innovatief is het project?
- Hoeveel waarde hecht de provincie aan het de EU subsidie?
- In hoeverre moeten de oorspronkelijke doelstellingen van het projectidee worden aangepast?
- In hoeverre zijn investeringen van de aanvraag acceptabel? (Er bestaat het risico dat de aanvraag niet gehonoreerd wordt?)
- Kan er genoeg mankracht worden vrijgemaakt voor de uitvoering van het project?
- Is cofinanciering te regelen vanuit de provincie?²⁸

4.2. Voorbereidingsfase

6. Plan van Aanpak

In dit plan van aanpak moet komen te staan welke acties tot het indienen van de subsidieaanvraag moeten gaan plaatsvinden. De planning van deze acties en de taakverdeling zijn hierbij belangrijk.

7. Informatiebijeenkomst

Elk Europees fonds houdt informatiedagen, waarin de specifieke prioriteiten van het programma van dat jaar worden toegelicht.

8. Zoeken en vinden van partners

Meestal zijn er in ieder geval drie tot vijf partners nodig voor verschillende Europese subsidieprogramma's. Om het idee uit te kunnen voeren is er dus in ieder geval Europese samenwerking nodig.

9. Partnerbijeenkomst

Wanneer geschikte partners zijn gevonden kan er een partnerbijeenkomst gepland worden.

4.3. Uitvoerende fase

10. Ontwikkelen voorstel

Het is belangrijk om een goed voorstel te ontwikkelen. De kritische succesfactoren die in hoofdstuk 6 worden besproken zijn hierbij essentieel.

²⁸ Aan de slag met Europese subsidies. Handboek aanvraagprocedure, projectmanagement en verantwoording.

11. Budget review

In de aanvraag moet ook een schatting van het benodigde budget voor het project zijn opgenomen. In zo'n lijst wordt vaak naar de volgende zaken gevraagd:

- Personele kosten
- Algemene uitgaven (kantoorkosten)
- Reiskosten voor personeel ter voorbereiding van het project
- Reis en verblijfkosten voor congressen en vergaderingen
- Kosten voor productie, vertaling, verspreiding en informatie

12. Aanvraag voorleggen aan externen

Tijdens het proces kan het geen kwaad om, als het projectvoorstel klaar is, het projectvoorstel voor te leggen aan het secretariaat of agentschap van het fonds.

13. Aanpassingen doen

Nu kunnen er aanpassingen worden gedaan om de aanvraag aan te scherpen.

14. Controle check

Het aanvraagformulier moet goed worden ingevuld en een controle check moet zowel de inhoud van het formulier omslaan als een kritische blik op technische punten omvatten.

15. Indienen aanvraag

Een deadline is echt het allerlaatste moment dat de aanvraag kan worden ingediend. Vaak moet dit digitaal en per post. Om deze reden is het verstandig de planning goed in de gaten te houden en de aanvraag op tijd weg te sturen.

16. Uitvoeren project na honorering of feedback na afwijzing

Het project wordt gehonoreerd of afgekeurd. Als het project wordt gehonoreerd, wordt er een positieve beschikking afgegeven, meestal wordt er ook meteen een contract meegestuurd. Als het project wordt afgekeurd, wordt feedback gegeven over de redenen van afwijzing. Deze feedback kan meegenomen worden in een eventuele nieuwe aanvraag.

5. Europese subsidieaanvragen voor de Friese taal

Dit hoofdstuk geeft een inventarisatie van de Europese subsidieaanvragen die de provincie voor de Friese taal in het verleden heeft gedaan en subsidieaanvragen die zich momenteel in de voorbereidende fase bevinden. Ook komt in het kort de ervaring van de Provincie Fryslân met Europese subsidieaanvragen aan bod.

5.1. Initiatieven in het verleden

De provincie heeft in het verleden voor zover bekend één aanvraag gedaan voor de Friese taal. Eerdere ideeën voor Friese projecten die voor Europese subsidie zouden kunnen worden ingediend zijn samengevoegd in deze subsidieaanvraag genaamd: Match. In paragraaf 2 wordt uitgelegd waarom de aanvraag mislukt is en wat de leerpunten bij deze aanvraag waren.

5.1.1. Match

Match is ingediend voor Europese subsidie bij het Interreg IVC Programma onder Prioriteit 2; Omgeving en risico preventie, subthema Cultureel Erfgoed en Landschap in januari 2010. De aanvraag ging over de bijdrage van meertaligheid en cultureel erfgoed aan economische ontwikkeling van de regio. Match staat voor: *Matching multilingualism and cultural heritage with economic development in the region*. Nadruk in het projectvoorstel lag vooral op het feit dat meertalige regio's vaak gekenmerkt worden door sterke culturele aspecten en dat ze dikwijls plattelandsgebieden zijn. Deze situatie heeft bij minderheidstalenregio's tot economische achterstand geleid. Dit project wilde er voor zorgen dat meertalige regio's juist hun culturele aspecten gingen benutten om voor economische vooruitgang te zorgen. Bij dit project werd ingezet op het ontwikkelen van lokaal en regionaal beleid dat gericht is op het behoud en de verbetering van de regionale concurrentiepositie door op een innovatieve manier gebruik te maken van meertaligheid en cultureel erfgoed. De provincie deed deze aanvraag in samenwerking met 6 andere partners. Alle partners kwamen uit regio's waar een regionale- of minderheidstaal gesproken wordt. De basis van het projectvoorstel was dat alle partners een pilot project zouden uitvoeren. Voor Friesland werd dit het bestaande Edufrysk project, waarbij de Friese taal online kan worden geleerd. Edufrysk kon met EU gelden worden uitgebreid. Het idee was om taalonderwijs te linken aan informatie die te maken heeft met cultuur en toerisme. Deze aanvraag is niet gehonoreerd.

5.1.2. Overige initiatieven provincie

De provincie is vooral actief in het doen van Europese subsidieaanvragen voor projecten op het gebied van water, technologie en duurzaamheid. Hiervan doet zij 2 aanvragen per jaar voor met name het Europese Interreg programma. De provincie is vaak lead partner bij deze projecten. Zo loopt tot de zomer van 2012 bijvoorbeeld het project: *cradle-to-cradle islands*. De provincie is lead Partner in dit project. Het is een Interreg IVB project en heeft 22 verschillende partners uit 6 landen in het Noordzeegebied.²⁹ Het project wil bijdragen aan een duurzaam milieu en tegelijkertijd economische winst in de Noordzee regio creëren. Dit door het Cradle to Cradle principe toe te passen om energie op te wekken en verantwoorde en duurzame oplossingen te vinden voor eilandomgevingen. Deze aanvragen worden gedaan vanuit de afdeling Economie, Recreatie en Toerisme (ERT). Hier is een onderdeel ondergebracht onder de naam Interreg/Europese subsidie aanvragen. De afdeling ERT is zeer ervaren in het doen van Interreg aanvragen en ondersteunt andere afdelingen die ideeën hebben voor Europese subsidieaanvragen met de uitwerking van de aanvraag en het aanvraagproces. De afdeling ERT heeft een coördinerende taak binnen de provincie als het aankomt op Europese subsidieaanvragen. De afdeling Cultuur, Taal en Onderwijs (CTO) kan bij hen aankloppen voor kennisoverdracht en hulp. Volgens de Coördinator van deze Interreg projecten, ligt het succespercentage van de provincie voor EU subsidie aanvragen rond de 50%. Dit is een hoog percentage, uit informatie van andere organisaties blijkt dat zij rond de 35% scoren.³⁰

5.2. Aantal geslaagde aanvragen, leerpunten voor de toekomst

De Match aanvraag is niet gehonoreerd. Wat waren bij deze aanvraag de leerpunten? Er was een regel weggefallen bij het opsturen van het digitale aanvraagformulier. Om deze reden is de aanvraag op technische gronden afgekeurd. Dat gebeurt in de eerste selectieronde, waar aanvragen op hun volledigheid worden gecontroleerd. Als een aanvraag op technische gronden wordt afgekeurd, ontvangt de aanvrager geen feedback over de inhoud en kwaliteit van het voorstel. Hier kunnen dus geen verbeterpunten uitgehaald worden. Wel kwam uit de interviews naar voren dat er veel last-minute werk was, waardoor de aanvraag misschien te gehaast is opgestuurd. In een eerder stadium van het proces is de aanvraag gepresenteerd op een informatiebijeenkomst van het Interreg secretariaat. Hier is toen wel feedback gekomen op het projectvoorstel. De feedback was dat het project te veel focuste op de overdraagbaarheid van resultaten die in Friesland zouden worden behaald, terwijl het in een Europees project de bedoeling is dat er op gelijke schaal wordt samengewerkt. De aanvraag is gedeeltelijk herzien na deze feedback.

²⁹ <http://www.c2cislans.org/infotype/webpage/view.asp?objectID=1232>. 12 april 2010.

³⁰ Deze informatie is gevoelig, vandaar dat de organisaties niet bij naam worden genoemd.

Sinds het falen van de aanvraag wordt de aanvraag nog beter gecontroleerd bij de provincie Fryslân en is het controle proces aangescherpt. De aanvraag is voorbereid in samenwerking met de afdeling ERT en Mercator kenniscentrum, hierdoor waren twee ervaren partners betrokken bij de aanvraag. Het was dus niet zo dat het aan kennis en ervaring ontbrak tijdens het doen van deze aanvraag. Om deze reden kunnen dan ook tegenslagen in het proces en onoplettendheid/ haast worden aangemerkt als faalfactoren. De slagingskans zou in ieder geval hoger zijn geweest als de aanvraag volledig en ruim op tijd verstuurd zou zijn.

5.3. Initiatieven in ontwikkeling

In de nabije toekomst wordt er een nieuwe aanvraag voor Match gedaan voor exact hetzelfde subsidieprogramma. Er worden enkele aanpassingen gedaan. Zo is er een nieuwe partner gevonden, nadat er een partner was afgehaakt en zullen de overige partners uit Friesland (waaronder Mercator) niet meer meedoen als volledige partner. Dit omdat de EU niet te veel partners uit dezelfde regio wil zien in een project en hiermee dus de slagingskans van de aanvraag mogelijkerwijs kan worden vergroot. Verder wordt geprobeerd om de aanvraag aan te scherpen en wordt er voor elke activiteit gekeken of de aanvraag daadwerkelijk bijdraagt aan de hoofddoelstelling. De nieuwe aanvraag zal worden ingediend bij de eerstvolgende call van Interreg IVC projecten, die zal waarschijnlijk plaatsvinden in december 2010 of januari 2011. Verder wordt er op dit moment een aanvraag gedaan voor Comenius voor een project dat te maken heeft met ICT. Het gaat om een project waarbij een online computer game wordt gemaakt voor kinderen van 4 tot 6 jaar, waarmee zij spelenderwijs in contact kunnen komen met de Friese taal. Het is de bedoeling om het programma in meerdere kleine talen te vertalen. De computergame bestaat uit een platform (website) en van daaruit zullen er filmpjes en spelletjes gemaakt worden rondom verschillende thema's. Deze game kan zowel voor het onderwijs gebruikt worden als thuis.

6. Kritische succesfactoren

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksresultaten van het veldonderzoek gepresenteerd.

6.1. Ondervraagde organisaties

Om de kritische succesfactoren van een Europese subsidieaanvraag te kunnen aanwijzen, zijn organisaties ondervraagd die ervaring hebben met Europese subsidieaanvragen of die de subsidieaanvraag beoordelen. De volgende organisaties zijn ondervraagd:³¹

- Provincie Fryslân, de afdelingen ERT en CTO
- Het Network for the Active Promotion of Linguistic Diversity (NPLD)
- Mercator kenniscentrum
- Youth of European Nationalities (YEN)
- Nationaal Agentschap Leven Lang Leren (NA LLL)
- Agentschap NL (Assistentie bij subsidieaanvragen namens het EZ³²)

Via het NA LLL is informatie vergaard over de wensen die de Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA) in Brussel stelt aan subsidieaanvragen.

6.2. Kritische succesfactoren

Hieronder de kritische succesfactoren die uit deze ervaringen kunnen worden samengesteld.

Kritische succesfactor		Provincie	NPLD	Mercator	YEN	NA LLL	EACEA	Agentschap NL
<i>De projectinhoud:</i>								
1.	Is innovatief	X		X			X	X
2.	Is afgestemd op doelstellingen programma en prioriteiten EC	X	X	X	X	X	X	X
3.	Heeft Europese toegevoegde waarde	X	X	X	X		X	X
4.	Heeft een kleine focus			X	X			X
5.	Neemt de verspreiding van projectresultaten onder de gekozen doelgroep op in de aanvraag		X	X	X		X	

³¹ In bijlage IX kan een overzicht worden gevonden van de informatie uit de interviews

³² Ministerie van Economische zaken.

Bij het aanvraagproces:

6.	Wordt een ervaren en betrouwbaar consortium samengesteld	X	X	X		X	X	
7.	Wordt een gelijkwaardige taakverdeling onder partners gemaakt	X	X	X			X	
8.	Is sprake van een goede voorbereiding en voldoende mankracht	X				X	X	X
9.	Wordt bekeken of het project financieel en organisatorisch haalbaar is	X	X			X		
10.	Wordt het formulier correct en volledig ingevuld	X	X	X		X	X	X
11.	Wordt de aanvraag gecontroleerd door een externe (expert)	X	X					
12.	Wordt de deadline aangehouden					X	X	X

Communicatie richt zich op:

13.	Het tot stand brengen en onderhouden van een goede relatie met het agentschap van het programma en de EC, zodat Brussel kennis kan nemen van het projectvoorstel	X	X	X		X	X	
14.	Het tot stand brengen van een goede relatie met betrouwbare partners en een eenduidige communicatie over de projectaanvraag met de partners	X	X	X		X		X
15.	Het uitdragen van het imago van een ervaren en betrouwbare partner	X		X				
16.	Het verzorgen van een goede interne informatiestroom naar bestuurders en tussen afdelingen	X				X		

In bovenstaand figuur staan in de bovenste kolom de ondervraagde organisaties. Met het kruisje in de kolommen wordt aangegeven welke factoren zij hebben aangemerkt als factoren die volgens hen de slagingskans van een aanvraag doen vergroten. Ook zijn hierbij de zaken meegenomen die deze organisaties als leermomenten of als feedback hebben terug gekregen bij een afgewezen aanvraag. Uiteraard kan nooit met zekerheid gezegd worden of de aanvraag gehonoreerd wordt, deze succesfactoren zorgen ervoor dat de aanvraag een zo goed mogelijke kans maakt op honorering.

6.3. Leerpunten

De afdeling ERT is erg ervaren met het doen van aanvragen, uit de interviews komt naar voren dat de afdeling CTO minder kennis en ervaring heeft op dit punt. Leerpunt zou kunnen zijn om de afdeling CTO te laten delen in deze kennis. Zo kan er beleid worden ontwikkeld voor de Friese taal in Europa. Uit de interviews is gebleken dat de afdeling ERT bij de provincie goed weet wat ze doet en goede kennis heeft van succesfactoren bij Europese subsidieaanvragen. Er kan nog meer kennis worden vergaard over de andere subsidieprogramma's voor de Friese taal, deze scriptie kan dan ook bijdragen aan een blikverruiming op het gebied van beschikbare Europese programma's.

6.4. SWOT

Voordat er aanbevelingen kunnen worden gedaan, is het belangrijk om een overzicht te hebben van de sterktes en zwaktes en de kansen en bedreigingen die verband houden met nieuwe Europese subsidieaanvragen voor de provincie Fryslân.

Sterktes	Zwaktes
- CTO heeft ervaring met beleid Friese taal - ERT heeft veel ervaring met EU aanvragen - Goede reputatie ERT in Europa door eerdere aanvragen - Groot netwerk via het NPLD en Interreg netwerk ERT - Slagingspercentage 50%	- Weinig mankracht - Geen toekomstig beleid op gebied van Europa & Fries, wat als basis kan dienen voor nieuwe aanvragen - Provinciale bezuinigingen
Kansen	Bedreigingen
- Europese samenwerking met andere minderheidstalen - Realiseren beleidsdoelstellingen d.m.v. Europees geld	- Aanvraag wordt niet gehonoreerd

De provincie zou haar expertise op het gebied van beleidsontwikkeling en uitvoeringen voor de Friese taal kunnen koppelen aan haar expertise op het gebied van Europese subsidieaanvragen. Op deze manier kan zij gebruik maken van Europese gelden en gebruik maken van de kans om ervaringen te delen en te leren van andere minderheidstalenregio's in Europa. Obstakel hierbij kan zijn dat er provinciale bezuinigingen worden doorgevoerd en dat er om deze reden mogelijkwerijs te weinig mankracht beschikbaar kan zijn voor het doen van een Europese subsidieaanvraag. Een bedreiging is dat de subsidieaanvraag niet wordt gehonoreerd.

7. Conclusies & aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden conclusies en aanbevelingen gegeven naar aanleiding van de onderzoeksresultaten en bevindingen. Ter herinnering, de hoofdvraag van het onderzoek is:

Hoe kan de provincie Fryslân de trefzekerheid van Europese subsidieaanvragen voor de Friese taal vergroten?

7.1. Conclusies

- Er zijn veel gelijksoortige organisaties en netwerken voor regionale- of minderheidstalen in Europa.
- Er is sinds 2007 een tendens van het verstrekken van Europese subsidie doormiddel van mainstreaming, hierdoor is het lastiger geworden voor regionale- of minderheidstalen om een aanvraag te doen voor Europese subsidie.
- Er zijn zes interessante Europese subsidieprogramma's waar de provincie Fryslân aanvragen voor zou kunnen doen voor de Friese taal. Dit zijn het Lifelong Learning programme, Interreg, 7e kaderprogramma, Leader, Cultuur en Youth in Action.
- In het verleden is er één Europese aanvraag voor de Friese taal gedaan. Op dit moment lopen er twee initiatieven vanuit de afdeling CTO, een aanvraag voor het programma Interreg en een ICT project dat zal worden ingediend bij het Lifelong Learning programma onder het sub-programma Comenius.
- Het aanvraagproces voor Europese subsidie valt in te delen in 3 fases. De oriëntatiefase, voorbereidingsfase en de uitvoerende fase. Onder elke fase vallen stappen die genomen moeten worden voordat de aanvraag kan worden ingediend.
- Uit het veldonderzoek, zijn 16 kritische succesfactoren gekomen. Deze factoren zijn indeelbaar in 3 gebieden. Te weten: projectinhoud, aanvraagproces en communicatie. Voor de projectinhoud is het van belang dat het project vernieuwend is, afgestemd is op het programma waar de aanvraag voor wordt ingediend. Ook moet het project van meerwaarde zijn voor Europa, een kleine focus hebben en moeten de verspreiding van projectresultaten opgenomen zijn in de aanvraag. Bij het aanvraagproces zijn de belangrijkste factoren gebleken dat er een ervaren consortium van partners moet worden samengesteld met een gelijkwaardige taakverdeling onder de partners. Ook is het essentieel dat er voldoende mankracht op de projectaanvraag wordt gezet, dat het project financieel en organisatorisch haalbaar is en dat het aanvraagformulier correct, volledig en op tijd wordt ingediend. Wat betreft de communicatie zijn de belangrijkste kritische succesfactoren dat er een goede relatie tot stand

moet worden gebracht met het agentschap van het programma en de Europese Commissie. Ook moet er een goede relatie met de partners tot stand worden gebracht, waarbij gewerkt wordt aan een eenduidige communicatie over de projectaanvraag. Verder moet het imago van een ervaren en betrouwbare partner worden uitgestraald en moet er een goede interne informatiestroom bij de provincie naar bestuurders en tussen afdelingen plaatsvinden. Ook blijkt uit het onderzoek dat de kennis voor het doen van subsidieaanvragen vooral ligt bij de afdeling ERT en minder bij de afdeling CTO.

- De provincie zou haar expertise op het gebied van beleidsontwikkeling en uitvoeringen voor de Friese taal kunnen koppelen aan haar expertise op het gebied van Europese subsidieaanvragen. Op deze manier kan zij gebruik maken van Europese gelden en gebruik maken van de kans om ervaringen te delen en te leren van andere minderheidstalenregio's in Europa. Obstakel hierbij kan zijn dat er provinciale bezuinigingen worden doorgevoerd en dat er om deze reden mogelijkwerijs te weinig mankracht beschikbaar kan zijn voor het doen van een Europese subsidieaanvraag. Een bedreiging die van buiten af komt, is het risico dat de subsidieaanvraag niet wordt gehonoreerd.

Antwoord op de hoofdvraag is dus dat de trefzekerheid voor subsidieaanvragen verhoogd kan worden door gebruik te maken van andere Europese subsidieprogramma's die mogelijkheden bieden voor de Friese taal en door de kritische succesfactoren mee te nemen in het subsidieaanvraag proces. Verder kan er trefzekerder worden gewerkt als er meer gebruik wordt gemaakt van de reeds bestaand kennis binnen de provincie op het gebied Europese subsidieaanvragen bij de afdeling ERT. Samenwerking tussen de afdelingen ERT en CTO maakt de aanvraag dus trefzekerder.

7.2. Aanbevelingen

- De provincie zou meer gebruik kunnen maken van andere Europese programma's met mogelijkheden voor de Friese taal;
- De provincie zal beleid moeten ontwikkelen voor Europese initiatieven op het gebied van de Friese taal;
- De provincie zal de kritische succesfactoren moeten meenemen in het aanvraagproces voor Europese subsidie;
- De provincie zou haar expertiseterreinen meer kunnen bundelen;
- De provincie kan gebruik maken van de blauwdruk "Communicatie bij Europese subsidieaanvragen."

8. Blauwdruk aanvraag Europese subsidie

In deze blauwdruk wordt in het kort het aanvraagproces voor een Europese subsidie doorgelopen. Hierbij worden de belangrijkste kritische succesfactoren uitgelicht. Ook wordt er gefocust op de communicatie die in dit proces van groot belang is voor een succesvolle aanvraag. Voor de provincie Fryslân is het belangrijk dat er zowel intern als extern goed gecommuniceerd wordt en dat er, zowel intern als extern, naar een eenduidig beeld van de subsidieaanvraag toe wordt gewerkt.

Voor deze blauwdruk is het ook belangrijk dat er duidelijkheid is over wat er gecommuniceerd dient te worden, waarom dit gecommuniceerd wordt en naar wie dit moet gebeuren. Om deze reden wordt dit onderdeel dan ook eerst kort onder de loep genomen.

8.1. Communicatie

Op dit moment wordt er door de afdeling CTO al een aanvraag gedaan voor Comenius en waarschijnlijk zullen er in de toekomst ook andere subsidieaanvragen gedaan worden die niet onder Interreg vallen. Er zullen om deze reden nieuwe contacten moeten worden aanbehoord die uit de afdeling CTO komen in plaats van de afdeling ERT. Ook is het waarschijnlijk dat er nieuwe contacten moeten worden gezocht met het agentschap dat het programma's uitvoert. Om deze reden is het zinvol om de interne communicatie alsmede de externe communicatie kort onder de loep te nemen.

8.1.1. Doelgroep

Voor de communicatie vanuit de provincie over Europese subsidieaanvragen kunnen we 4 verschillende **doelgroepen** onderscheiden. De eerste drie doelgroepen zijn **primaire** en zijn van even groot belang om de aanvraag zo trefzeker mogelijk te maken.

1. Bestuurders van de provincie Fryslân
2. (Potentiële) Binnenlandse en buitenlandse partners
3. Het secretariaat of agentschap van het programma waar de aanvraag voor wordt ingediend

De vierde doelgroep is er één van **intermediaire aard**, zij moet de boodschap overbrengen naar de primaire doelgroep.

4. Projectmedewerkers van de provincie Fryslân

8.1.2. Doelstellingen

Voor de strategische doelstellingen van de provincie op het gebied van Europese subsidieaanvragen kan er worden uitgegaan van de kritische succesfactoren die naar voren kwamen op het gebied van communicatie.

De strategische doelstellingen zijn:

1. Het tot stand brengen en onderhouden van een goede relatie met het agentschap van het programma en de EC, zodat Brussel kennis kan nemen van het projectvoorstel;
2. Het tot stand brengen van een goede relatie met betrouwbare partners en een eenduidige communicatie over de projectaanvraag met de partners;
3. Het uitdragen van het imago van een ervaren en betrouwbare partner;
4. Het verzorgen van een goede interne informatiestroom naar bestuurders en tussen afdelingen;

Als we deze strategische doelstellingen omzetten in communicatiedoelstellingen voor de verschillende doelgroepen krijgen we de volgende communicatiedoelstellingen:

Externe communicatie

In dit geval is er sprake van concerncommunicatie. Het is hierbij belangrijk dat de Provincie Fryslân een bepaald imago uitgestraald wordt naar alle externe doelgroepen. Het imago dat moet overkomen bij onderstaande externe doelgroepen is: De Provincie Fryslân is een ervaren en betrouwbare partner op het gebied van Europese subsidieaanvragen op het expertiseterrein beleidsontwikkeling voor regionale- of minderheidstalen.

Potentiële partners:

Kennis: partners begrijpen het projectvoorstel van de provincie;

Houding: over het projectvoorstel wordt eenduidig gecommuniceerd;

Gedrag: er ontstaat overeenstemming over het projectvoorstel.

Secretariaat/agentschap:

Kennis: het secretariaat/agentschap heeft kennis kunnen nemen van het projectvoorstel van het consortium;

Houding: het secretariaat/agentschap staat positief tegenover het projectvoorstel;

Gedrag: het secretariaat/agentschap zal idealiter het projectvoorstel subsidie toekennen.

Interne communicatie

Voor de interne communicatie is het van belang dat de afdelingen ERT en CTO kennis met elkaar delen en dat er goed gecommuniceerd wordt in de richting van de bestuurders. Vertaald in communicatiedoelstellingen levert dit het volgende op:

Bestuurders:

Kennis: Het informeren over de projectinhoud en vorderingen van het project aan de bestuurders;

Houding: Bestuurders staan positief tegenover het projectvoorstel;

Gedrag: Het verstrekken van cofinanciering voor het projectvoorstel.

Projectmedewerkers:

Kennis: Kennis wordt gedeeld over beschikbare programma's, projectvoorstel, manier van aanvragen en aanvraagproces;

Houding: er wordt eenduidig gecommuniceerd over het projectvoorstel;

Gedrag: het op tijd tot stand komen van een goed projectvoorstel dat voor de deadline kan worden opgestuurd naar het secretariaat/agentschap.

8.1.3. Strategie

Om vorm te geven aan de strategie worden eerst de huidige en de gewenste situatie beschreven.

Huidige situatie

Na één mislukte aanvraag wil CTO er alles aan doen om de volgende aanvraag te doen slagen.

Gewenste situatie

Doormiddel van het toepassen van de kritische succesfactoren, waaronder communicatie en een beter aanvraagproces, een gehonoreerde Europese subsidieaanvraag tot stand brengen.

Van huidig naar gewenst

Het is noodzakelijk dat projectmedewerkers het nut meer gaan inzien van communicatie. Door beter met elkaar, met hun (toekomstige) partners en met de personen die de aanvraag wel of niet gaan honoreren te communiceren, kan een betere aanvraag gedaan worden en is er meer kans om het gewenste resultaat te bereiken.

8.1.4. Middelen

Om de gewenste situatie en de doelstellingen van de communicatie te kunnen bereiken zijn middelen nodig, voor elke doelgroep worden hieronder de geschikte en benodigde middelen beschreven.

1. Bestuurders van de provincie Fryslân

Doormiddel van **memo's**, **portefeuillehoudersoverleggen** (PO), GS en PS³³ stukken kunnen de bestuurders op de hoogte gehouden worden van de ontwikkelingen die het projectvoorstel doormaakt. Het is belangrijk dat dit gedurende het hele aanvraagproces gebeurt, dat wil zeggen dat dit al bij het vormen van beleid gebeurt. Op die manier wordt er draagvlak gecreëerd voor de projectaanvraag en zullen bestuurders eerder geneigd zijn om in te stemmen met cofinanciering.

2. (Potentiële) Binnenlandse en buitenlandse partners

De communicatie met partners is te verdelen in twee stadia:

1. Het contact leggen met potentiële partners
2. Het zorgen voor een coherente projectaanvraag met de partners die in het consortium zitten.

Voor beide stadia is het van belang dat er gebruik wordt gemaakt van een bestaand **netwerk** en **internetsites** waar subsidievoorstellen kunnen worden opengesteld voor nieuwe partners. Ook kan het **agentschap** in vele gevallen bemiddelen bij het vinden van partners. Voor het tweede stadium is het van belang dat er face-to-face contact is tussen de partners. Op deze manier kan er vertrouwen tussen de partners worden gekweekt en kan er worden gezorgd dat er overeenstemming komt over het projectvoorstel en de uitwerking hiervan. Een **partnermeeting** is hiervoor de beste optie. Vanwege de geografische afstand tussen de partners geniet het de voorkeur om dit 1 of 2 keer gedurende het aanvraagproces te laten plaatsvinden en de rest van het contact te laten plaatsvinden via **telefoon** of **email**.

3. Het secretariaat of agentschap van het programma waar de aanvraag voor wordt ingediend

Voor de communicatie met het secretariaat/agentschap is het van belang dat de informatie eersterangs verkregen wordt en dat het contact in het begin van het aanvraagproces plaatsvindt. Om deze reden is het verstandig om naar de **informatiebijeenkomst** van het agentschap te gaan waar informatie wordt gegeven over de voorwaarden waar een aanvraag aan

³³ Gedeputeerde staten en Provinciale staten

moet voldoen en de wijze waarop deze moet worden ingediend. Ook kan hier het eerste contact worden gelegd met de medewerkers van het secretariaat/agentschap. Vervolgens is het van belang om regelmatig contact te houden met het agentschap, zo kan een **A4** worden opgestuurd met informatie over het projectvoorstel waar feedback op wordt verkregen of vinden er dagen plaats waar het **projectvoorstel** tussentijds kan worden **gepresenteerd** aan het secretariaat/agentschap. Hier kan direct de doelgroep worden geïnformeerd en kan de doelgroep kennis nemen van het projectvoorstel. Ook het stellen van **tussentijdse vragen** bij het invullen van het aanvraag formulier kunnen leiden tot kennisneming van het projectvoorstel bij de subsidieverstrekker.

4. Projectmedewerkers van de provincie Fryslân

De projectmedewerkers moeten ervoor zorgen dat zij onderling goed communiceren met de afdeling ERT en tegelijkertijd een intermediaire functie vervullen waardoor zij ook naar buiten toe het contact onderhouden met de partners en het secretariaat/agentschap.

Om deze reden moeten projectmedewerkers zich bewust worden van de rol die communicatie speelt in het aanvraagproces en moeten ze weten hoe ze bovenstaande middelen moeten toepassen op de verschillende doelgroepen.

8.2. Blauwdruk

In deze blauwdruk worden de communicatieacties samengevoegd met het subsidieaanvraag proces. De kritische succesfactoren worden hierbij uitgelicht. De blauwdruk werkt aan de hand van de belangrijkste fases binnen het subsidie aanvraagproces. Het dient als een plan van uitvoering voor het toepassen van de communicatie bij het doen van Europese subsidieaanvragen. Het geeft aan hoe de communicatie uitgevoerd moet worden en waarop gelet moet worden. De Blauwdruk is bedoeld voor medewerkers van de Provincie Fryslân die in aanraking komen met een Europese subsidieaanvraag. Doel van deze blauwdruk is dat Europese subsidieaanvragen vanuit de Provincie Fryslân trefzekerder kunnen worden uitgevoerd.

Verondersteld wordt dat deze scriptie wordt gelezen alvorens te beginnen met het subsidieaanvraag proces van Europese subsidies, vooral hoofdstuk 4, waarin het proces en stappen worden beschreven voor het doen van een aanvraag is hierbij van belang.

Oriëntatiefase

Idee:	Er is een idee ontstaan voor een mogelijk toekomstig Europees project dat voortkomt uit bestaand beleid van de provincie op het gebied van de Friese taal.
Communicatieactie:	- A4 opstellen met kleine samenvatting projectidee - Het idee wordt intern besproken met de afdeling ERT.

Intensiteit:	Het idee is voorbesproken en besloten moet worden in welke mate van intensiteit de provincie dit project zou willen gaan uitvoeren.
Communicatieactie:	In overleg met de afdeling ERT kan worden ingeschat hoe groot het project moet worden en of de provincie het project zal oppakken als lead partner of als consortium partner.
Draagvlak:	Er moet draagvlak worden gecreëerd binnen de organisatie. Aangezien het project voortkomt uit bestaand beleid, staan bestuurders achter het idee en het onderwerp. Het blijft echter belangrijk om in deze fase de bestuurders en afdelingen goed te informeren. Dit voorkomt eventuele onduidelijkheden in de toekomst en zorgt ervoor dat er cofinanciering beschikbaar is en dat er voldoende mankracht kan worden ingezet op het uiteindelijke project.
Communicatieactie:	- Bestuurders informeren over de aanvang van het traject en de inhoud van het projectidee. Dit kan plaatsvinden doormiddel van een Memo of het onderwerp kan worden besproken in het Portefeuillehoudersoverleg. - Projectidee meenemen in afdelingsoverleggen, zodat er aandacht is voor het projectidee.
Europese fondsen:	Zoeken naar een thematische match voor het project idee. Enkele vragen die hierbij gesteld kunnen worden zijn: - Wat zijn de doelstellingen, prioriteiten en thema's van het fonds en in hoeverre sluit het projectidee hierbij aan? - Welke activiteiten en acties komen in aanmerking voor subsidie? - Mag mijn organisatie een aanvraag indienen? - Is de deadline haalbaar? In hoeverre sluit het projectidee aan op het interessantste programma? - Volledige aansluiting: Het projectvoorstel hoeft bijna niet aangepast te worden. - Gedeeltelijke aansluiting: Insteek van het projectidee wat aanpassen, wel moeten de doelstellingen blijven aansluiten op eigen beleid. - Beperkte aansluiting: Kijken of met aanpassingen nog in de buurt gekomen kan worden bij de prioriteiten van het programma. Als de aanpassingen te rigoreus worden is het beter om van Europese subsidie af te zien.
Communicatieactie:	- Contact opnemen met agentschap wat het programma uitvoert wordt voor informatie mogelijke subsidieprogramma's - Website Europese Commissie en Agentschap NL gebruiken voor overzicht subsidieprogramma's - Projectidee a4 toesturen/bij de hand houden
Reality Check:	Als juiste subsidieprogramma is gevonden, deze dingen naloopen: - Wat is het budget voor het project vanuit de provincie? - Hoe innovatief is het project? - Hoeveel waarde hecht de provincie aan het EU subsidietraject? - In hoeverre moeten oorspronkelijke doelstellingen van het projectidee worden aangepast? - In hoeverre zijn investeringen van de aanvraag acceptabel, vanwege risico dat de aanvraag niet gehonoreerd wordt? - Is er genoeg mankracht aanwezig voor uitvoering van het project? - Is cofinanciering te regelen vanuit de provincie?
Communicatieactie:	Uit deze vragen komen conclusies naar voren, deze moeten worden gecommuniceerd naar afdelingshoofd en bestuurders. Dit kan d.m.v. een memo of in een overleg. Er moet een go worden gegeven voor het projectidee zodat de volgende fase kan worden ingegaan.

Vorbereidingsfase

Plan van aanpak:	In dit plan van aanpak moet komen te staan welke acties tot het indienen van de subsidie-aanvraag moeten gaan plaatsvinden. De planning van deze acties en de taakverdeling is hierbij belangrijk.
Communicatieactie:	Met de afdeling ERT moet afgestemd worden wie welke onderdelen van de voorbereiding en het uiteindelijke project op zich neemt. Dit wordt in het Plan van Aanpak vastgelegd.
Informatiebijeenkomst:	Bij deze informatiedagen kan contact worden gelegd met het secretariaat of agentschap waar de aanvraag moet worden ingediend en alvast gepeild worden wat de reacties zijn op het projectidee
Communicatieactie:	- Voorafgaand aan informatiebijeenkomst bepalen wie vanuit de provinciale organisatie naar deze bijeenkomst zal gaan - Projectvoorstel A4 aanscherpen en meenemen naar informatiebijeenkomst - Op de informatiebijeenkomst contact leggen met medewerkers secretariaat of agentschap, loskrijgen van contactgegevens van deze medewerkers.
Zoeken & vinden partners:	Meestal zijn er in ieder geval drie tot vijf partners nodig voor verschillende Europese subsidieprogramma's.
Communicatieactie:	- Via eigen netwerk informeren voor belangstelling voor het project, dit kan alvast gepeild worden op vergaderingen van het NPLD en gebeuren door middel van een telefoontje naar leden van het NPLD en daarna opsturen van het projectidee A4. - Netwerk afdeling ERT aanboren - Projectidee plaatsen op website waar partners zich kunnen aanmelden.
	Voorwaarden voor een geschikte partner:
	• Ervaren op expertisegebied en ervaring met eerdere succesvolle Europese projecten • Geografische spreiding over Europa van partners • Moet financieel het project aankunnen
Partnerbijeenkomst	Met partners een centrale plek in Europa uit zoeken en een datum plannen. Handig is bijvoorbeeld om dit voor of na een NPLD vergadering plaats te laten vinden.
Communicatieactie:	- Alle wensen van de partners inventariseren - Projectidee verder uitwerken en komen tot een eenduidig beeld van het projectvoorstel - Bespreken wie welke rol gaat uitvoeren, zorgen dat de taken van partners evenredig verdeeld zijn.

Uitvoerende fase

Ontwikkelen voorstel:	Bij het ontwikkelen van een projectvoorstel zijn er verschillende dingen noodzakelijk: - Europese dimensie van het project moet worden aangetoond. - Het moet om een consortium met meerdere EU landen gaan - Het onderwerp van het projectvoorstel is nog niet eerder uitgevoerd en innovatief - Verspreiding van resultaten van het project onder de doelgroep moeten zijn opgenomen - De aanvraag moet gericht zijn op de nieuwe prioriteiten van het programma - Het project en onderwerp is niet te breed, het project heeft een kleine focus
Communicatieactie:	- Lead partner ontwikkelt verder het voorstel naar wens van alle partners, zoals besproken bij de partnerbijeenkomst. - Lead partner houdt bovenstaande punten in het oog. - Als concept voorstel klaar is wordt het rondgestuurd onder de partners. - Aanpassingen verrichten die het projectvoorstel scherper maken en de partners hebben voorgedragen.
Budget review:	Het benodigde budget wordt opgenomen in de aanvraag. De volgende zaken moeten in het aanvraagformulier: - Personele kosten - Algemene uitgaven (kantoorkosten) - Reiskosten voor personeel ter voorbereiding van het project - Kosten gerelateerd aan reis, verblijf voor congresssprekers, experts en deelnemers. - Kosten voor productie, vertaling, verspreiding en informatie.
Communicatieactie:	- Er moet intern informatie verzameld worden over de personeelskosten en de uitvoering van het project - Er moet extern bij de partners worden geïnventariseerd wat de kosten van hun project-onderdeel zijn.
Aanvraag voorleggen aan externen:	Het projectvoorstel/ingevulde aanvraagformulier voorleggen aan een externe met kennis van Europese subsidieaanvragen.
Communicatieactie:	- Op zoek gaan naar expert op dit gebied, aanvraag naar deze persoon opsturen ter feedback, feedback verwerken en rondsturen naar consortium partners
Aanpassingen doen:	Lead partner voert de wensen van de consortium partners door, daarnaast wordt het advies van externen en eventueel het secretariaat van het programma meegenomen.
Communicatieactie:	Feedback consortium partners verwerken
Controle check:	De controle check omvat de inhoud van het formulier en de technische aspecten van het aanvraagformulier.
Communicatieactie:	- Aanvraagformulier intern 2 x checken, rondsturen langs partners - Aanvraagformulier uitprinten en nog 2 x nalopen
Indienen aanvraag:	Een deadline is echt het allerlaatste moment dat de aanvraag kan worden ingediend. Vaak moet dit digitaal en per post.
Communicatieactie:	Aanvraagformulier ruim op tijd uitprinten en opsturen

Literatuurlijst

Literatuur

- Gehrels, C. (2003). *Managementmodellen voor communicatie*. Amsterdam: Nieuwezijds, in samenwerking met Berenschot communicatie.
- Hogendoorn, M. (2008). *Communicatieonderzoek: Een strategisch instrument*. 5^e herziene druk. Bussum: Coutinho.
- Holzbauer, F.F.O. (2002). *Communicatie: Theorie en praktijk*. Schoonhoven: Academic Service.
- Michels, W.J. (2005). *Basisboek communicatie*. 3^e druk. Groningen: Uitgeverij Wolters Noordhoff.
- Osch, D. van en Doorn, A. van (2006). *Communicatiekunde, Inleiding tot het beroep van communicatiekundige*. Amsterdam: Boom onderwijs.

Internet

- <http://ec.europa.eu>
- <http://www.mercator-research.eu>
- <http://conventions.coe.int>
- <http://www.fuen.org>
- <http://www.mercator-network.eu>
- <http://coropinions.cor.europa.eu>
- <http://register.consilium.europa.eu>
- <http://www.europarl.europa.eu>
- <http://www.eblul.org>
- <ftp://ftp.cordis.europa.eu>
- <http://www.c2cislands.org>

Gesprekken

- Dick Michel, Lobbyist SNN in Brussel. Groningen: dinsdag 23 februari
- Frédéric Meseeuw, NPLD. Brussel: donderdag 11 maart
- Hans van Meerendonk, Provincie Fryslân. Leeuwarden: dinsdag 30 maart
- Jan van de West, Mercator. Leeuwarden: dinsdag 30 maart

- Coby Hoogkamp, Provincie Fryslân. Leeuwarden: dinsdag 6 april
- Matteo Feruglio, YEN. Leeuwarden: woensdag 14 april.
- Sytske de Jong, Provincie Fryslân. Leeuwarden: woensdag 14 april
- José Ravenstein, Nationaal Agentschap leven lang Leren. Den Haag: woensdag 28 april.
- Telefonisch contact Barbara Hermans, EACEA. Brussel: vragenlijst opgestuurd, donderdag 22 april.
- Telefonisch interview Lidwien Slothouwer, Agentschap NL. Leeuwarden: vrijdag 21 mei.

Overige bronnen

- Vernieuwde samenvatting Match aanvraag, provincie Fryslân, 2010
- Europese Commissie. (2009) Info days Lifelong Learning programme, working sessions, sheets.
- Gemeente Den Haag en VNG. (2008) *Aan de slag met Europese subsidies*, Handboek voor aanvraagprocedure, projectmanagement en verantwoording. Via afdeling ERT, Provincie Fryslân.

Bijlagen

Bijlage I: Interview NPLD

*Gesprek met Frederic Meseeuw, NPLD.
Donderdag 11 maart 2010, 19.00, Brussel*

1. What options do there exist for regional- or minority languages for doing applications for EU grants?

Life Long Learning programme is at the moment the most important grant source for regional and minority languages. The transversal programme of the LLP is most interesting.

- *is about pan-european cooperation*
- *parties should have the same interest*
- *common challenge and then develop the project.*

2. What factors can increase the success rate of an application?

- *addressing your objective (matching your objective with the objective of the commission.)*
- *consistency of the partners (strong consortium)*
- *addressing a broader European dimension*
- *make sure the necessary documents are there and well filled in.*

Also take a look at the competition within programmes

KA 2 - languages 30%

- networks 70%

- *quality of the consortium (present yourself as a strong consortium, show yourself as a reliable partner)*
- *follow guidelines EC (culture/language)*
- *following best practise in other regions*
- *partnerships with equal regions*
- *good communication among partners*

3. Is there a roadmap that you go through when preparing an application?

- *identify units (needs of the community)*
- *identify call (priorities/date)*
- *develop a project with your needs-matching towards the needs of the commission/project partners.*
- *propose a skeleton for the partners*
- *develop in the work packages, also the dissemination of the results of the project should be taken into account when addressing the application.*

- *you have to be sure that the partners are able to finance the project.*
- *having experienced partners helps*
- *they should be able to do their tasks.*
- *check the final application 4 or 5 times*
- *send it over to the partners and let them give comment, or s.o. else who's experienced.*

4. How can you influence decision making considering allocation of applications in Brussels?

It's not useful to lobby at the European Parliament when doing an application, they have no influence.

- *The application is being treated by two parties:*
 - *executive agency (hard to reach)*
 - *commission*
- *Go to the information days the EC organises for programmes you are interested in.*
- *Afterwards keep contact with the EC people you met there. Get their email, ask questions, send f.e. press releases about certain subjects in Friesland who deal with the subject of your application. The agency has to be informed about your project in your message.*

5. Do you know staff members of the agencies of LLL / Education and Culture in Brussels/somebody I can easily access?

Yes, I'll send you the contacts by mail.

Bijlage II: Interview Provincie Fryslân

Gesprek met Hans van Meerendonk, Provincie Fryslân afdeling ERT.

Dinsdag 30 maart 2010, 09.30 Provinciehuis

1. Wat is uw functie?

Coördinator Internationale projecten

2. Hoe komt u vanuit uw functie in aanraking met subsidieaanvragen voor programma's van de Europese Unie?

Onderdeel van zijn afdeling is het cluster Interreg, hier is hij verantwoordelijk voor de coördinatie van de projecten en het faciliteren van diensten naar andere afdelingen.

3. Voor welke Europese subsidieprogramma's doet uw organisatie aanvragen?

De provincie doet aanvragen voor de EU programma's Interreg. (Coby Hoogkamp kan een overzicht geven van de exacte aanvragen en projecten.)

4. Hoe komt u aan informatie over de beschikbare Europese programma's?

De informatie komt vooral via de secretariaten van de projecten, ook is de provincie geabonneerd op de nieuwsbrief en houden ze zoveel mogelijk de nieuwste ontwikkelingen bij. Verder probeert de afdeling ook te kijken naar nieuwe mogelijkheden voor subsidies op andere gebieden.

5. Hoe positioneert u zich als aanvrager?

Voor Interreg programma's heeft de provincie een goede reputatie. Ze hebben veel ervaring met het doen van aanvragen. Provincie Fryslân is een betrouwbare partner die inzet op duurzaamheid, innovatie en economische groei.

6. Wanneer gaat u nadenken over het doen van een aanvraag voor Europese subsidie?

De provincie kijkt naar subsidiemogelijkheden tijdens en na het vormen van beleid. D.m.v. subsidie wordt ervoor gezorgd dat beleid sneller geïmplementeerd kan worden. Omdat er geen garantie op subsidie is, kan dit niet voorafgaand aan beleid maken worden gedaan. Verder is er wel een bepaalde manier van denken waar Europa nog meer in verwerkt kan worden.

7. Wat zijn lastige dingen bij het doen van een aanvraag?

- 1. Lastigste dingen zijn het vinden van partners die serieus meegaan in het project*
- 2. het afstemmen van zaken op afstand met cultuurverschillen*
- 3. afwachten van de financiële middelen van de partners, cofinanciering ligt bij sommige partners erg lastig.*
- 4. het opschrijven van de aanvraag is erg lastig, omdat het erg nauw komt met het aantal woorden en het zo duidelijk mogelijk vormgeven van de doelstellingen van het project en het afstemmen van de boodschap met de doelstellingen van de EC. Om deze reden doen kleine gemeenten ook weinig aanvragen, vanwege het gebrek aan tijd en mankracht.*

Wat is lastig gedurende het project zelf is de provincie vaak lead partner. Probleem hierbij is dat er tussentijdse rapportages moeten worden geschreven en er gegevens losgekregen moeten worden bij de partners over de voorlopige resultaten/voortgang van het project.

Een ander probleem kan zijn dat partners afhaken. (dit is een keer met hogescholen gebeurt, voor Socrates project?)

8. Welke factoren kunnen de slagingskans van een aanvraag vergroten?

- aantal partners zo breed mogelijk vertegenwoordigd laten zijn in het consortium.*
- het projectvoorstel laten passen in de programmadoelstellingen*
- innovatief zijn/vernieuwend*
- strategisch project en transnationaal.*
- de meerwaarde van een internationaal verband moet aangetoond worden.*
- financiële onderbouwing*
- communicatie naar Brussel moet goed overkomen*
- nog mooier als het bedrijfsleven kan worden betrokken bij het project*
- grote spelers aan boord krijgen helpt ook altijd mee*
- goede naam hebben bij het secretariaat*
- partners met veel ervaring in het consortium*
- goede contacten onderhouden met het secretariaat en de EC.*

9. Is er een stappenplan wat u aanhoudt tijdens het doen van een aanvraag?

Programma -> wens vanuit de provincie -> hogere doelstelling formuleren -> partners benaderen of benaderd worden -> financiën worden hier gedaan.

Er bestaat inderdaad een stappenplan, maar hier wordt weinig meer naar gekeken, omdat de medewerkers het in het hoofd hebben hoe het moet. Er is de laatste jaren ook geen update meer geweest van het stappenplan. Coby even vragen of dit in haar bezit is. Volgens

Hans van Meerendonk verschilt dit stappenplan niet heel erg met bijv. andere subsidieprogramma's zoals Education and Culture. Nog een punt is dat de kennis intern wordt gehouden bij de provincie, er worden geen externe bureaus ingehuurd om de aanvraag

10. Welke leermomenten heeft u bij vorige aanvragen opgedaan?

Soms verandert de strategie van bijv. Interreg projecten en dan zijn de aanvragen daar nog niet helemaal op afgestemd dit is met Interreg 2 x gebeurd. Ook kan een aanvraag om technische redenen worden afgekeurd. Dit is gebeurd met het project match.

11. Hoe vaak en op welke wijze checkt u de aanvraag voordat u hem verstuurd?

De aanvraag wordt een aantal keer gecheckt door de projectleider en de ondersteuner. Ook wordt de aanvraag als concept nog een aantal keer doorgestuurd naar de partners. Dan komt hij weer terug bij de projectleider en uiteindelijk wordt hij als hij foutloos is gestuurd naar het secretariaat. Ook moet hier een letter van intent bij, ook deze wordt tig keer gedubbel checked om ervoor te zorgen dat alles goed is.

12. Op welke wijze probeert u invloed uit te oefenen op de besluitvorming rondom het honoreren van uw aanvraag?

Voor Interreg wordt vooral gelobbyd bij het secretariaat in Viborg. Als het secretariaat of the EA in Brussel zit, moet daar uiteraard worden gelobbyd. Als er twijfel is over een aanvraag of er zijn vragen, dan helpt het om hierover contact te leggen met het secretariaat. Op deze manier leren zij jou en jouw project kennen. Daarnaast wordt de provincie ook wel eens benaderd voor advies vanuit Brussel of het secretariaat, vanwege de voorbeeld functie van Fryslân.

Bijlage III: Interview Mercator

Gesprek met Jan van de West, Mercator.

Dinsdag 30 maart 2010, 14.30

1. Wat is uw functie?

Taken: projectvoorstellen schrijven, management van de projecten doen, financieel en administratief verantwoordelijk voor projecten, daarnaast doet Jan nog 1 dag in de week onderzoek.

2. Hoe komt u vanuit uw functie in aanraking met subsidieaanvragen voor programma's van de Europese Unie?

Vanzelfsprekend

3. Voor welke Europese subsidieprogramma's doet uw organisatie aanvragen?

Mercator doet aanvragen voor Lifelong Learning (hier worden 1 van de 2 aanvragen goedgekeurd) Europees kaderprogramma en Matra (voor samenwerking met landen die nog niet bij EU zitten.)

4. Hoe positioneert u zich als aanvrager?

Mercator positioneert zich als een kennisinstituut en betrouwbare partner in projecten.

5. Wanneer gaat u nadenken over het doen van een aanvraag voor Europese subsidie?

Mercator heeft aandachtspunten aangemerkt waar ze in de toekomst wat mee willen, ondertussen peilen ze bij potentiële partners, of daar meer interesse voor is. Op die manier ontstaat het idee voor een project wat ingediend wordt voor subsidie.

6. Wat zijn lastige dingen bij het doen van een aanvraag?

- 1. Lastigste zaken zijn de verwachtingen die partners moet waarmaken en van elkaar hebben.*
- 2. Veel partners moeten Europa er even bij doen en hebben niet veel tijd voor dit onderdeel. Hier gaat dus heel veel tijd in zitten om de juiste en benodigde informatie van de partners te krijgen voorafgaand en tijdens de aanvraag, maar ook tijdens het project.*

3. *de hoeveelheid werk is eigenlijk niet te combineren met een normale baan (lead partner)*
4. *het opschrijven van de tekst kost ook de nodige tijd en precisie. Het in het hoofd hebben en het op papier krijgen is niet hetzelfde. En alles moet heel beknopt doch duidelijk naar de EA toe.*
5. *Om deze reden is het dan ook gemakkelijker om gewoon partner te zijn in een project, op deze manier scheelt het veel tijd en kun je toch profiteren van resultaten en EU subsidie.*

7. Welke factoren kunnen de slagingskans van een aanvraag vergroten?

1. *Partnermeetings: hierbij kan vertrouwen gewekt worden tussen de partners en kunnen alvast ideeën geconcretiseerd worden. Er kan op detailniveau gesproken worden over de opzet van het project en de verdeling van de taken.*
2. *Van belang bij aanvragen is ook de kleine focus van het project. Op deze manier blijft het project duidelijk, doeltreffend en eenvoudig.*
3. *het evenredig verdelen van de taken zorgt voor een hogere slagingskans, hier wordt naar gekeken bij de beoordeling van projecten.*
4. *vertrouwen (partners van betrouwbare instanties zijn belangrijk)*

8. Is er een stappenplan wat u aanhoudt tijdens het doen van een aanvraag?

Ja, Jan heeft zelf een stappenplan opgesteld. Het werkt alleen niet. De meeste dingen zitten in zijn hoofd, en als je met meerdere partijen werkt loopt het nooit op rolletjes en volgens planning.

Kijken naar de deadline van de aanvraag en dan alle activiteiten terugplannen, strak inplannen, zodat iedereen scherp wordt gehouden en mensen onder druk staan. Jan neemt ook meestal een partnermeeting op in het plan.

9. Welke leermomenten heeft u bij vorige aanvragen opgedaan? Welke feedback heeft u teruggekregen van de executive agency op afgewezen aanvragen?

leermomenten/ feedback->

1. *Europese dimensie. Wat heeft Europa aan dit projectvoorstel, er moet een Europees draagvlak zijn en afgestemd zijn op prioriteiten programma.*
2. *er moeten duidelijke doelgroepen genoemd worden in het projectvoorstellen, dit doet de commissie om zeker te zijn van het feit dat deze mensen ook daadwerkelijk bereikt worden.*

3. *impact van project uitleggen en hoe resultaten zullen worden verspreid bij belanghebbenden.*

4. *innovatief karakter van nieuwe projecten is belangrijk.*

10. Hoe vindt u partners voor een project?

Meestal is er al contact met potentiële partners of vindt Mercator via via nieuwe partners die eventueel belangstelling hebben voor een project. 5 partners is een ideaal aantal, op die manier heeft iedereen genoeg werk te doen, zodat het werk goed verdeeld kan worden en iedereen evenredige taken heeft. En wat hierbij ook van belang is, is dat de geografische spreiding van de landen over heel Europa is.

11. Hoe vaak en op welke wijze checkt u de aanvraag voordat u hem verstuurd?

Na commentaar van alle partners hoeven er vaak alleen nog hele kleine dingen veranderd te worden. Omdat financiën vaak op het eind nog problemen opleveren is het belangrijk dat iedereen elkaar vertrouwt, zodat zaken alsnog snel geregeld kunnen worden.

12. Op welke wijze probeert u invloed uit te oefenen op de besluitvorming rondom het honoreren van uw aanvraag?

Lobbyen hoeft eigenlijk niet echt. Jan zegt dat er wel kansen liggen hier, omdat het effect niet echt te meten is, maar het natuurlijk een verschil kan maken.

1. het stellen van praktische vragen aan EA

2. het verkrijgen van inside information via medewerkers van de EA.

3. verder uitnodigingen sturen van congressen die door het netwerk gehouden worden, om zo je naam te laten zien in Brussel en aan te geven dat je betrouwbaar bent omdat je project op schema loopt.

13. Kent u medewerkers bij het agentschap Lifelong Learning of Education and Culture in Brussel?

Naam email ik je.

Bijlage IV: Interview Provincie Fryslân

Gesprek met Coby Hoogkamp, Provincie Fryslân afdeling ERT.

Dinsdag 6 april 2010, 13.30 Provinciehuis

1. Wat is uw functie?

Beleidsmedewerker projecten, provincie Fryslân

2. Hoe komt u vanuit uw functie in aanraking met subsidieaanvragen voor programma's van de Europese Unie?

Voor Interreg doe ik samen met medewerkers van de afdeling vanwaar het project wordt uitgevoerd de opzet, indienen van het project en uitvoering van dit project. Interreg afdeling assisteert afdelingen met het doen van aanvragen ook eventueel voor LLL. Voorstel/idee komt vanuit de afdeling. Zo is het ook gegaan met Match

3. Voor welke Europese subsidieprogramma's doet uw organisatie aanvragen?

- Interreg*
- Culture*
- In relatie tot de Friese taal is nog weinig gebeurd.*

4. Hoe komt u aan informatie over de beschikbare Europese programma's?

Informatie komt uit Brussel, d.m.v. een nieuwsbrief. Verder vindt er onderlinge uitwisseling plaats, via internet maar ook vanuit externe organisaties.

5. Welke Europese subsidie mogelijkheden voor Regionale of minderheidstalen zijn er bij u bekend?

- Interreg*
- Lifelong Learning*

Voor Lifelong Learning is nog niets gedaan. Er is al wel gekeken naar de mogelijkheden van dit programma, maar het transversale programma is hierbij over het hoofd gezien.

6. Wat zijn lastige dingen bij het doen van een aanvraag?

De lastigste zaken kleven aan de vorming van het idee, iedereen (alle partners) hebben namelijk vaak een eigen beeld bij het idee. Daarnaast moet vaak door veranderende subsidievoorwaarden het projectidee worden omgevormd.

7. Welke factoren kunnen de slagingskans van een aanvraag vergroten?

1. informatie
2. ervaring uit vorige subsidieaanvragen
3. taakverdeling consortium
4. hulp vragen aan externen die verder afstaan en ervaring hebben
5. zorgvuldigheid
6. goed netwerk

8. Is er een stappenplan wat u aanhoudt tijdens het doen van een aanvraag?

Er wordt een idee ontwikkeld wat nog niet is afgestemd op de wensen vanuit Brussel en wensen van potentiële partners. Vervolgens wordt er gezocht naar partners, wie zouden partners kunnen worden en wie willen wij dat er partners worden. Dan kijken naar de subsidiemogelijkheden. Projectvoorstel aanpassen aan subsidieregeling.

Proces aanvraag duurt ongeveer een jaar. De eerste ¾ maanden zoektocht naar idee en partner-> partnermeeting.->formulier klaarmaken-> puntjes op de i zetten, kijken of het geld rond is, zeker van zijn dat alle informatie erin zit-> vaak dan nog vijf rondes langs het consortium voordat de aanvraag wordt opgestuurd.

Er is een stappenplan, dit is vastgelegd in de AO. Vanwege routine wordt hier eigenlijk nooit meer naar gekeken. Coby wil dit plan wel opzoeken en toesturen.

9. Welke leermomenten heeft u bij vorige aanvragen opgedaan?

1. *dat de tekst in het application form niet voldoende was afgestemd op de prioriteiten van het programma.*
2. *dat het vooral bij de provincie belangrijk is om statenleden en gedeputeerden goed te informeren over het project en de vorderingen, zodat financiering soepel verloopt. Dit is natuurlijk voor andere organisaties ook belangrijk.*

10. Hoe vindt u partners voor een project?

Vaak vanuit bestaande contacten of het plaatsen van een vraag voor partners op de Interreg website.

11. Op welke wijze probeert u invloed uit te oefenen op de besluitvorming rondom het honoreren van uw aanvraag?

Gebruik maken van voorlichtingsmogelijkheden bij secretariaten, mogelijkheden om projecten voor het indienen te presenteren op het secretariaat voor feedback. Bij sommige secretariaten is er geen tijd voor vragen, dus dit is in dat geval geen goede manier.

12. Zou ik het stappenplan wat u gebruikt voor het doen van aanvragen eens in mogen zien?

Dat zal ik even naar je toesturen

13. Kunt u nakijken hoeveel van uw aanvragen succesvol zijn geweest?

Volgens Coby wordt wel 70% van de aanvragen gehonoreerd, maar dat zal ze even nakijken. Ze zal succesvolle aanvragen even navragen.

Bijlage V: Interview Provincie Fryslân

Gesprek met Sytske de Jong, Provincie Fryslân afdeling CTO.

Woensdag 14 april 2010, 14.00 Provinciehuis

1. Wat is uw functie?

Beleidsmedewerker taal, Provincie Fryslân

2. Hoe komt u vanuit uw functie in aanraking met subsidieaanvragen voor programma's van de Europese Unie

Vanuit haar functie is Sytske vertegenwoordiger van de provincie Fryslân in het NPLD, om deze reden is zij ook door het afdelingshoofd gevraagd om de subsidieaanvragen vanuit de afdeling te doen. 2 jaar geleden heeft het afdelingshoofd haar gevraagd om te gaan kijken of er meer mogelijkheden zijn waarop de afdeling gebruik zou kunnen maken van Europese subsidies op het gebied van taal en cultuur.

3. Welke initiatieven voor Europese subsidieaanvragen hebben er in het verleden plaatsgevonden voor het Frysk?

In het verleden heeft er dus niet veel plaatsgevonden, wel de Match aanvraag, die was afgekeurd op technische gronden. Egbert de Vries voormalig medewerker van de afdeling CTO, heeft een aanvraag gedaan in het verleden, maar hierbij is op het laatste moment een partner afgehaakt om financiële redenen. Voor meer info zou ik bij Egbert de Vries moeten vragen naar de exacte naam en aanvraag die er destijds gedaan is.

4. Welke initiatieven lopen er nu voor Europese subsidieaanvragen vanuit de provincie voor het Frysk?

Nu twee projecten.

Een ICT project voor Comenius

En Match voor Interreg 4C

5. Voor welke Europese subsidieprogramma's waren/zijn deze aanvragen?

Die eerste aanvraag dus even navragen bij Egbert de Vries. Sytske denkt dat deze aanvraag voor Lifelong Learning is geweest destijds. De huidige projecten worden aangevraagd bij Comenius en Interreg 4C.

6. Hoe komt u aan informatie over de beschikbare Europese programma's?

- *Via de website*
- *Nieuwsbrieven*
- *Collega's bij Interreg*
- *Via contacten van het NPLD*

7. Hoe positioneert u zich als aanvrager?

Voor de komende twee projecten wordt de provincie lead partner. Ontzettend veel werk dus. Wel geeft Sytske aan dat het goed zou zijn om meer te gaan kijken naar projecten waar we als partner mee kunnen doen.

8. Welke Europese subsidie mogelijkheden voor Regionale of minderheidstalen zijn er bij u bekend?

- *Lifelong Learning programma*
- *Grundvig, Leonardo*
- *Culture*

9. Wat zijn lastige dingen bij het doen van een aanvraag?

Bij Interreg zo'n aanvraag moeten doen, lastigste dingen waren hierbij:

- *Engels*
- *Snappen wat de Commissie precies overal ingevuld wil hebben*
- *Bijv. Objective en result*
- *Terminologie is lastig te begrijpen bij het invullen*
- *Beperkt aantal karakters*

10. Welke dingen zijn relatief eenvoudig/leuk als u een aanvraag doet?

- *Aanvraagformulier geeft zelf al aan als er dingen missen*
- *Aanvraag gebeurt echt als teamwork binnen de provincie.*
- *Ook bij de financiële paragraaf heeft Sytske de steun van ERT als positief ervaren*
- *Dat subsidieaanvraag nu wel extern zal worden nagekeken*

11. Welke factoren kunnen de slagingskans van een aanvraag vergroten?

Sytske vindt dit moeilijk te beantwoorden

- *Imago van de organisatie*
- *Lobbyen in Brussel, het agentschap moet je al kennen. Dus netwerken voor subsidie*
- *Kwaliteit van de aanvraag*

- *Partnermeeting, zodat de voorbereiding van de aanvraag al grotendeels besproken worden*
- *Samenwerken met andere sterke partners met ervaring*
- *Kan het consortium het project dragen*

12. Is er een stappenplan wat u aanhoudt tijdens het doen van een aanvraag?

Niet echt.

Eerst kijken of we hebben een leuk project, hoe kunnen we hier verder Europa mee in. Onder welk programma zou dit kunnen vallen, partners zoeken. Voor Interreg zijn voorlichtingbijeenkomsten georganiseerd door het secretariaat, waar je een concept van je aanvraag/project kunt presenteren. Hier was toen kritiek, dat het te weinig Europese bijdrage leverde en teveel op 1 product gefocust was. Daarna is dus meer gefocust op een wederzijds lerend proces. Hierdoor zag de aanvraag er heel anders uit dan in het begin.

13. Welke leermomenten heeft u bij vorige aanvragen opgedaan?

Technische gronden, en van die andere aanvraag dus aan Egbert de Vries.

Paar keer kritisch nakijken met collega's en partners, planning zodat er tijd over is voor controle. Sytske heeft ook echt heel duidelijk de waarde van het NPLD ontdekt, hierdoor zijn er toch relatief makkelijk partners gevonden, wat eerst een heel lastig proces was.

Vorige keer ging de aanvraag 5 voor 12 de deur uit, het is dus wel handig om van te voren een partner meeting beleggen waar een goede basis al gelegd kan worden voor de tekst in de aanvraag.

14. Welke feedback heeft u teruggekregen van de Executive Agency op afgewezen aanvragen?

n.v.t. aanvraag is op technische gronden afgewezen

15. Hoe vindt u partners voor een project?

- *Interreg contacten van ERT*
- *Via NPLD*
- *En een oproep op de website van Interreg gezet, ook hier zijn 2 partners via gevonden*

16. Hoe vaak en op welke wijze checkt u de aanvraag voordat u hem verstuurd?

Vorige keer was de aanvraag 5 voor 12 verstuurd, maar nu doen ze inmiddels bij ERT de aanvraag uitprinten en met zijn tweeën nachecken voordat ie definitief verstuurd wordt.

17. Op welke wijze probeert u invloed uit te oefenen op de besluitvorming rondom het honoreren van uw aanvraag?

Nee, eigenlijk niet behalve die presentatie van het concept project.

18. Kent u andere mensen die vanuit hun functie in aanraking komen met het doen van subsidieaanvragen?

Egbert de Vries, voor de eerste aanvraag die verband houdt met de Friese taal.

Bijlage VI: Interview YEN

Gesprek met Matteo Feruglio, YEN.

Woensdag 14 april 2010, 15.30

1. Wat is uw functie?

Projectmedewerker bij de Youth of European Nationalities

2. Hoe komt u vanuit uw functie in aanraking met subsidieaanvragen voor programma's van de Europese Unie?

Van de EU ontvangt de YEN ieder jaar een subsidie voor de administratie van de organisatie en ontvangt zij subsidie voor congressen die zij organiseert.

3. Voor welke Europese subsidieprogramma's doet uw organisatie aanvragen?

De YEN doet aanvragen voor Youth in Action van de Europese Unie en krijgt voor administratieve kosten ook subsidie uit het Youth fonds.

4. Hoeveel aanvragen heeft de YEN de afgelopen jaren gedaan?

Voor de administratieve subsidie moet er ieder jaar een aanvraag worden gedaan.

5. Voor welke doeleinden gebruikt de YEN de subsidie?

De subsidie heeft als doel om projecten voor jongeren uit landen met een regionale- of minderheidstaal te organiseren. Vaak zijn dit congressen of uitwisselingen. Deze activiteiten vinden twee keer per jaar plaats en iedere keer met een ander vernieuwend thema.

6. Hoe komt u aan informatie over de beschikbare Europese subsidieprogramma's?

Vaak via onze moederorganisatie FUEN en zelf houden we ook de websites van de Europese Commissie in de gaten.

7. Wat zijn de lastigste dingen bij het doen van een aanvraag?

De communicatie tijdens het project met alle partners en binnen de organisatie. En de hoeveelheid administratie die komt kijken bij de aanvraag. Als lead partner heb je hier erg veel werk van. Mankracht is dus erg belangrijk.

8. Is er een stappenplan wat u aanhoudt tijdens het doen van een aanvraag?

Ja, maar dat zit in mijn hoofd. Belangrijkste stappen zijn:

- *Op tijd beginnen*
- *Planning maken van acties die moeten gebeuren tot de deadline van de aanvraag*
- *Handleiding van het Europese programma doornemen*
- *Projectvoorstel ontwikkelen, toegespitst op prioriteiten programma*
- *Naar infodays in Brussel gaan*
- *Partners vinden*
- *Projectvoorstel afstemmen*
- *Aanvraag invullen*
- *Checken (2 of 3 keer)*
- *Indienen*

9. Welke leermomenten heeft u in de loop van de tijd opgedaan?

Dat het financiële gedeelte erg belangrijk is en dat het een reële voorstelling moet geven van de daadwerkelijke stand van zaken. Verder moet de aanvraag altijd zo gefocust mogelijk zijn op de prioriteiten van de Europese Commissie en moet het een multilateraal project zijn.

10. Hoe vindt u partners voor een project?

Het vinden van partners voor een project gebeurt binnen de YEN, hier zijn allemaal kleine organisaties lid van en die participeren vaak in Europese projecten.

11. Wat zijn volgens u factoren die de slagingskansen van een aanvraag vergroten?

- *Aanvraag moet aansluiten op de prioriteiten van de Europese Commissie*
- *Aandachtig de handleiding van het subsidieprogramma doorlezen*
- *Scherpe inhoud en focus van de aanvraag, bijpassende activiteiten die de doelgroep bereiken.*
- *Deadlines in de gaten houden*
- *Goed contact onderhouden met Brussel*

12. Hoe vaak checkt u een aanvraag voordat u hem verstuurd en op welke manier controleert u de aanvraag?

2 tot 3 keer, en dan gaat hij ook nog een paar keer langs de verschillende partners voor controle.

Bijlage VII: Interview Nationaal Agentschap Leven lang leren

Gesprek met José Ravenstein, Nationaal Agentschap Levenlang leren.

Woensdag 28 april 2010, 11.00 Nuffic Den Haag

1. Wat is uw functie?

Beleidsmedewerker Nationaal Agentschap Levenlang leren - Erasmus

2. Hoe komt u vanuit uw functie in aanraking met subsidieaanvragen voor programma's van de Europese Unie?

Vanuit mijn functie bij het nationaal agentschap coördineer ik de subsidieaanvragen die binnenvallen in Nederland. Ik behandel de Erasmus aanvragen.

3. Welke mogelijkheden biedt het Lifelong Learning programma voor Regionale of Minderheidstalen?

Bij Erasmus networks zijn mogelijkheden om bijvoorbeeld intensive programs te organiseren. Zo kan er over minderheidstalen een congres worden georganiseerd samen met andere hogescholen en universiteiten in minderheidstalenregio's en bijv. de provincie Friesland. Een andere optie die bij me opkomt, zijn de zogenaamde centrale acties/ transversale programma, hier kunnen overkoepelende initiatieven plaatsvinden die gericht zijn op ict, talen en beleid. Ook Leonardo da Vinci zou enige mogelijkheden kunnen hebben. Het gaat dan om innovatieve projecten in samenwerking met middelbare scholen en universiteiten.

4. Hoe verloopt het aanvraag proces voor Lifelong Learning?

Er is een verschil in nationale aanvragen en aanvragen die direct in Brussel worden behandeld (o.a. voor transversaal programma) Er zijn natuurlijk wel punten die bij beide manieren van aanvragen hetzelfde zijn:

- Het gaan naar een voorlichtingsbijeenkomst is een belangrijk onderdeel van het proces. Hier wordt vaak uitgelegd hoe aan te vragen en het aanvraagformulier wordt toegelicht.

- Daarnaast is het erg belangrijk om bewust te zijn van deadlines. Een deadline is echt een deadline en het loont om goed te plannen, zodat het geen last-minute werk wordt.

Het verschil met aanvragen in Brussel en in Nederland, zit hem vooral in het maken van contact. Het is veel lastiger om contact te krijgen met medewerkers in Brussel, ook omdat deze regelmatig van functie verwisselen. Daarnaast veranderen de instructies voor het aanvragen regelmatig en het is dan ook belangrijk om ieder jaar weer informatie in te winnen.

5. Hoe kan een aanvraag zo succesvol mogelijk worden ingediend?

- 1. De aanvraag moet geheel aansluiten bij de prioriteiten van de Europese Commissie*
- 2. Voor de voorbereiding moet ruim de tijd worden genomen. (Beste is om ong. een jaar van te voren te beginnen.)*
- 3. Het beste is om eerst te beginnen om op één a4 je projectidee te verwoorden en dit op te sturen naar Brussel. Eigenlijk een reactie eisen, zodat zij kunnen vertellen onder welke prioriteit het voorstel het beste geplaatst kan worden, misschien op advies van agentschap nog wisselen van prioriteit of programma.*
- 4. Het aanvraagformulier moet volledig worden ingevuld.*
- 5. Naar de informatiedagen gaan, en als dit echt niet lukt. De sheets zijn ook erg informatief en deze worden meestal wel op internet gepubliceerd.*
- 6. Genoeg mankracht beschikbaar maken. Er is echt 1 fte voor nodig.*

6. Welke factoren kunnen volgens u de slagingskansen van een subsidieaanvraag vergroten?

- Betrouwbare partner*
- Financieel haalbaar, het project en de partners*
- Op tijd beginnen met de aanvraag, het is erg belangrijk dat het geen last-minute werk wordt.*

7. Hoe raadt u organisaties aan om partners te zoeken?

Het beste is om vanuit het eigen netwerk partners te zoeken, op deze manier is de kans dat partners betrouwbaar zijn ook groter.

8. Welke dingen zijn lastig te noemen bij het doen van een aanvraag?

Het elektronische gedeelte werkt niet altijd even lekker, dit is al jarenlang een probleem met dingen die uit Europa komen. Belangrijk is dus om veel tijd in te ruimen voor het invullen van het digitale formulier, als het tegenzit dat er dan nog genoeg tijd is om problemen te verhelpen.

9. Wat zijn veelgemaakte fouten bij het opstellen en indienen van een aanvraag?

- te weinig personeel*
- te weinig tijd, te laat begonnen*
- bij de start niet duidelijk weten wat mensen willen*
- mensen realiseren zich niet dat een aanvraag veel inzet kost en dat het nooit zeker is of de aanvraag gehonoreerd wordt.*

Bijlage VIII: Interview Agentschap NL

Gesprek met Lidwien Slothouwer, Agentschap NL.

Vrijdag 21 mei 2010, 13.30 Telefonisch

1. Wat is uw functie?

Ik ben contactpersoon voor het Interreg IVB Noordzee programma en het Interreg IVC programma bij Agentschap NL.

2. Hoe komt u vanuit uw functie in aanraking met subsidieaanvragen voor programma's van de Europese Unie?

Ik informeer potentiële aanvragers en communiceer hen de mogelijkheden die de programma's bieden voor de projectideeën die zij hebben. Ook kan ik bemiddelen bij het zoeken van partners of als er een partner uitvalt in het project. Verder zit ik in de nationale adviescommissie voor Interreg en koppel ik terug aan de aanvragers of de aanvraag is gehonoreerd of niet.

3. Welke mogelijkheden biedt Interreg voor Regionale of Minderheidstalen?

Aanvragen kunnen worden ingediend onder cultuur en cultureel erfgoed mits zij ten dienste zijn van regionale ontwikkeling. Vroeger bij het 3b programma waren er meer mogelijkheden. Binnen de programma's kon ook met proefprojecten gewerkt worden. Zo was het mogelijk om een bepaald project of techniek aan andere partners laten zien. Dit kan nu niet meer. Er moet nu op zoek worden gegaan naar factoren die partners internationaal binden. Cultuur (taal) kan gebruikt worden als verbindend factor. Het probleem is dat van duurzaam toerisme en cultureel erfgoed de internationale meerwaarde moeilijk is aan te tonen. Wel zou Interreg aantrekkelijk zijn omdat er subsidie kan worden verkregen bij de Nederlandse overheid voor de voorbereiding van het project.

4. Welke factoren kunnen volgens u de slagingskansen van een subsidieaanvraag vergroten?

- *Het deelnemen in internationale netwerken*
- *Financiële persoon moet meteen betrokken worden bij de projectaanvraag.*
- *Het project moet voldoen aan de prioriteiten van het programma*
- *Het project moet uitgevoerd worden binnen het geografische dekkinggebied van het programma*
- *Contacten leggen met secretariaat programma*

- *Samenwerking tussen partners erg belangrijk om tot een eenduidig voorstel te komen, waar alle partners achter staan.*
- *Het project moet niet te breed zijn, maar focussen op één onderwerp wat op Europees niveau kan bijdrage aan verbetering de ontwikkeling van verschillende regio's.*
- *Het formulier moet correct, volledig en voor de deadline worden ingeleverd*

5. Hoe raadt u organisaties aan om partners te zoeken?

- *Via netwerkorganisatie*
- *Via secretariaat Interreg of Agentschap NL*

6. Welke dingen zijn lastig te noemen bij het doen van een aanvraag?

Het omgaan met het spanningsveld wat een Europese subsidieaanvraag oplevert. Er moet namelijk worden gelet op afstemming van het projectvoorstel op de criteria van het programma, het beleid van de provincie en de wensen van de partners en het belang van het project voor Europa.

7. Wat zijn veelgemaakte fouten bij het opstellen en indienen van een aanvraag?

Dat er vanuit de eigen lokale problematiek geredeneerd wordt. Het is beter om vanuit een gezamenlijk (europees) probleem te werken en dit daarna proberen te passen in de problematiek in de regio.

Kernonderwerpen	Provincie Fryslân Afdeling ERT	Provincie Fryslân Afdeling CTO	NPLD	Mercator	YEN	Nationaal Agentschap Leven Lang leren	Agentschap NL
Factoren die slagingskans beïnvloeden	1. Controle aanvraag door externe 2. Zorgvuldigheid 3. Ervaren consortium 4. Project moet innovatief/ vernieuwend zijn en passen in programmadoelstellingen 5. Europese toegevoegde waarde 6. Goede taakverdeling en communicatie tussen partners 7. Contacten onderhouden met het secretariaat en de EC	1. Goed imago organisatie 2. Lobbyen in Brussel 3. Kwaliteit van de aanvraag 4. Partnermeeting 5. Samenwerken met ervaren partners	1. Matchen doel project en doel EC en partners 2. Sterk consortium 3. Alle documenten correct ingevuld 4. Voor deadline opsturen aanvraag 5. Aanvraag programma met minste concurrentie 6. Partnerschappen met gelijkwaardige regio's 7. Partners moeten project kunnen uitvoeren 8. Europese draagvlak project 9. Verspreiding resultaten	1. Partnermeeting 2. Kleine focus project 3. Gelijkwaardige taakverdeling partners 4. Vertrouwen bij partners en EU	1. Aanvraag sluit aan op de prioriteiten van de EC 2. Handleiding subsidieprogramma doorlezen 3. Scherpe inhoud en focus van de aanvraag 4. Deadlines in de gaten houden 5. Goed contact onderhouden met Brussel	1. Totale aansluiting aanvraag bij prioriteiten EC 2. Gedegen voorbereiding 3. A4 projectidee peilen in Brussel 4. Volledig ingevuld aanvraagformulier 5. Informatiedagen bezoeken 6. Genoeg mankracht 7. Betrouwbare partners 8. Financieel en organisatorisch haalbaar projectplan	1. Deelnemen in netwerken 2. Financiële persoon meteen betrokken bij projectaanvraag 3. Project voldoet prioriteiten programma 4. Project moet uitgevoerd worden binnen geografische dekkinggebied programma 5. Eenduidig voorstel te komen, waar alle partners achter staan 6. Het project moet focussen op één onderwerp wat op Europees niveau bijdraagt aan ontwikkeling verschillende regio's. 7. Formulier moet correct, volledig en voor deadline worden ingeleverd
Leermomenten van feedback afgewezen aanvragen	1. Tekst aanvraag formulier onvoldoende afgestemd op prioriteiten EC. 2. Formulier onvolledig ingevuld 3. Bestuurders informeren over project, zodat financiering soepel verloopt.	1. Zorgvuldig werken, aanvraag afgewezen op technische gronden 2. Door lid te zijn van NPLD, vinden partners vereenvoudigd 3. Partnermeeting beleggen om proces soepel en eenduidig te laten verlopen		1. Weinig Europese dimensie 2. Doelgroepen benoemen en weinig uitleg over hoe project de doelgroep bereikt 3. Innovatieve aspect meer benadrukken	1. Aanvraag niet voldoende afgestemd op prioriteiten EC 2. Project niet multilateraal genoeg 3. Financiële gedeelte niet voldoende uitgewerkt		
Positionering organisatie t.o.v. partners en EU	Ervaren en betrouwbare partner voor Interreg projecten, die inzet op duurzaamheid, innovatie en economische groei.		Jezelf presenteren als sterk consortium	Als kennisinstituut en een betrouwbare partner			
Vinden van partners/ overige zaken partners	Vaak vanuit bestaande contacten of het plaatsen van een vraag voor partners op de Interreg website.	1. Interreg contacten van ERT 2. Via het NPLD 3. Oproep Interreg website		1. Partners uit eigen netwerk 2. Via via betrouwbare partners 3. 5 partners ideaal, hoeveelheid werk is dan goed te verdelen 4. Geografisch spreiding partners	Van de YEN zijn meerdere organisaties lid, zoektocht voor partners is nooit lastig	Het beste is om vanuit het eigen netwerk partners te zoeken, op deze manier is de kans dat partners betrouwbaar zijn ook groter.	1. Via netwerkorganisatie 2. Via secretariaat Interreg of Agentschap NL

Kernonderwerpen	Provincie Fryslân Afdeling ERT	Provincie Fryslân Afdeling CTO	NPLD	Mercator	YEN	Nationaal Agentschap Leven Lang leren	
Controle aanvraag	1. Check door projectleider en ondersteuner. 2. Aanvraag in concept nog een aantal keer naar partners 3. Na controle wordt aanvraag opgestuurd 4. Extra aandacht voor letter van intent	Sinds mislukking Match, wordt de aanvraag bij ERT uitgeprint en met twee personen meerdere malen doorgenomen	1. Aanvraag 4 of 5 keer checken 2. Aanvraag naar partners sturen en (extern) iemand die ervaren is	1. Aanvraag rondsturen partners voor feedback 2. Financiële gedeelte neemt veel tijd.	2 tot 3 keer checken dan gaat hij langs de verschillende partners voor controle.		
Lobbyen in Brussel	1. Lobbyen bij secretariaat of Executive Agency Brussel 2. Vragen stellen aan contactpersonen daar, ervoor zorgen dat zij jouw projectaanvraag kennen 3. Gebruik maken van informatiedagen en kansen om projectvoorstel te presenteren	Presenteren concept project bij secretariaat subsidieprogramma	1. Informatiedagen in Brussel gaan 2. Contact houden met executive agency en de commissie 3. Brussel op de hoogte houden van activiteiten in Friesland	1. Stellen van praktische vragen aan Executive Agency 2. Verkrijgen van inside information door goed contact met executive agency 3. Brussel op de hoogte houden activiteiten organisatie	1. Naar de infodays gaan		
Verkrijgen van informatie over subsidiemogelijkheden	1. Secretariaten van projecten 2. Nieuwsbrief 3. Bijhouden van de nieuwste ontwikkelingen website en netwerk	1. Via de website 2. Nieuwsbrieven 3. Collega's bij Interreg 4. Via contacten van het NPLD			1. FUEN 2. Zelf websites EC volgen		
Lastige zaken subsidieaanvraag	1. Vinden van serieuze partners 2. Afstemmen projectvoorstel met partners 3. Rond krijgen financiën partners 4. Opschrijven van de aanvraag 5. Partners die afhaken	1. Engelse taal in het aanvraag formulier 2. Begrijpen wat waar ingevuld moet worden bijvoorbeeld terminologie Objective en Result		1. Verwachtingen bij de partners 2. Hoeveelheid werk 3. Opschrijven van de tekst voor aanvraag	1. Communicatie met alle partners en in de organisatie 2. Hoeveelheid administratie, vooral als lead partner	1. Te weinig personeel 2. Slechte planning, waardoor tijdsdruk ontstaat 3. Het duidelijk krijgen wat alle partners willen	1. Omgaan met het spanningsveld van ieders belangen bij een Europese subsidieaanvraag 2. Redenatie vanuit de eigen lokale problematiek

